Digitized by the Internet Archive
in 2017 with funding from
Getty Research Institute

https://archive.org/details/exercitiaspiritu00igna_1

Docente magiſtra. Religionis
Rup. Abb.

EXERCITIA SPIRITVALIA S. IGNATII LOYOLAE

Societatis IESV Fundatoris.

Cum Breui Inſtructione meditandi ex ipſiſmet Exercitijs deprompta.

Et Breue Sanctiſſimi D. N. ALEXANDRI VII. de Indulgentia Plenaria pro ijs, qui exercentur.

ROMÆ,
Ex Typographia Vareſiana. MDCLXIII.

SVPERIORVM PERMISSV.

A D
LECTOREM.

BEnè Orare aut Meditari, præcipuè à Spiritu Sancto, qui verus eſt huius Sancti Exercitij Magiſter, dependet: ſed quia Diuina Maieſtas cooperationem aliquam hominum exigit; hac inſtructione, quam in rudiorum gratiam hoc in loco euulgamus, vti quiuis poterit.

Præterea hac editione addidimus Bre-

ue Sanctiſſimi D. N. Alexandri VII. concedentis Indulgentiam Plenariam ijs omnibus, qui per octiduum peragent Exercitia in Domibus, aut Collegijs Societatis IESV: & eodem tempore verè pœnitentes, & confeſſi Sacram Euchariſtiam ſumpſerint, vt ex eodem Breui perſpicitur.

ALEXANDER PAPA VII.

Ad perpetuam rei memoriam.

CVm, ſicut Nobis nuper exponi fecit dilectus filius Goſvvinus Nickel Præpoſitus Societatis Ieſu, perſonæ eiuſdem Societatis quotannis, & plerumque plurimæ aliæ, ſiue Eccleſiaſticæ, & aliorum Ordinum, & Congregationum Regularium, ſiue Laicæ, Exercitijs ſpiritualibus à Sancto Ignatio dictæ Societatis Fundatore inſtitutis, in Domibus eiuſdem Societatis, per octiduum, vacare conſueuerint; Nos, qui probè ſcimus, quantoperè conducant Exercitia huiuſmodi, dirigendis in viam Domini, & confirmandis in illa Chriſtifidelium mentibus; deuotionem eorum, qui operi adeò pio, & ſalutari vacauerint, Cœleſtium Eccleſiæ theſaurorum elargitione magis incitare volentes; de Omnipotentis Dei miſericordia, ac Beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum eius authoritate confiſi, Omnibus, & ſingulis Chriſti fidelibus, tam prædictæ Societatis, aut cuiuſcumque alterius Ordinis, & Congregationis Regularibus, quàm alijs quibuslibet Eccleſiaſticis, & Laicis, qui in Domibus memoratæ Societatis Exercitia prædicta, iuxta laudabilem eiuſdem Societatis conſuetudinem, per octidui ſpatium, quandocumque peregerint: & interea temporis, verè pœnitentes, & confeſſi, Sacro-

ſan-

ſanctum Euchariſtiæ Sacramentum ſumpſerint; quoties id egerint, Plenariam omnium peccatorum ſuorum Indulgentiam,& remiſſionem, miſericorditer in Domino concedimus. Præſentibus in perpetuum valituris. Volumus autem, quod ſi pro impetratione, præſentatione, admiſſione, ſeu publicatione præſentium, aliquid vel minimum detur, aut ſponte oblatum recipiatur; eædem præſentes nullæ ſint eo ipſo: quodque earumdem præſentium tranſumptis, etiam impreſſis, manu Notarij publici, vel Secretarij dictæ Societatis ſubſcriptis, & ſigillo perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ, vel Præpoſiti Generalis Societatis prædictæ munitis, eadem prorſus fides adhibeatur, quæ præſentibus ipſis adhiberetur, ſi forent exhibitæ vel oſtenſæ. Dat. in Arce Gandulphi Albanenſis Diœceſis ſub Annulo Piſcatoris die XII. Octobris M. DC. LVII. Pontificatus Noſtri Anno Tertio.

G. Gualterius.

ADMONITIO

Ad eum, qui tradit Exercitia, de modo, ordine, & diſtributione ſequentium foliorum.

AD vitanda quamplurima errata, quæ committuntur in exſcribendis Exercitiorum folijs, quæ dari ſolent eadem Exercitia peragentibus, & alijs, de cauſis; operæ pretium viſum eſt typis omnia ea imprimere, quæ vſui ſunt illis, qui exercentur: relictis alijs, quæ ſpectant ad eum, qui tradit Exercitia: vt videre eſt in Annotationibus, tam generalibus, quàm peculiaribus cuiuſuis Hebdomadæ.

Præterea (ſecundùm mentem S. P. N. Ignatij in fine Quinti Exercitij) Meditationi de Inferno additæ ſunt aliæ tres: videlicet: de Morte, de Iudicio, & de Damnis ex peccato mortali prouenientibus. Inſuper (vt innuitur cap. 17. Directorij) appoſita eſt Meditatio de Filio prodigo, facienda poſt Confeſſionem generalem. Tandem, ne deeſſet vltimum Nouiſſimorum, addita eſt Contemplatio de Paradiſo, quæ ponitur poſt Meditationem de Aſcenſione Chriſti in Cælum. His quinque Meditationibus poterit vti qui tradit Exercitia, niſi ei ſuppetant aliæ ad finem, qui intenditur, aptiores.

In Prima, & Secunda Meditatione Hebdomadæ Secundæ, quæ ſunt de Incarnatione, & Natiuitate Ieſu Chriſti D. N. Præludijs ſubiecimus Puncta deprompta ex Euangelio, loco materiæ: formæ verò loco, poſuimus id, quod ibidem dicitur, de contemplandis Perſonis, Verbis &c. Quod ſimiliter fit Hebdomadis ſequentibus, quibus additur peculiare folium, continens Repetitiones & Applicationem ſenſuum, maioris facilitatis gratia.

Poſtremò, numerus, qui eſt in fine cuiuslibet folij, oſtendit diem, quo idem dari ſolet ijs, qui exercentur: literæ verò alphabeti, quæ numeris proximæ ſunt, vel innuunt ordinem ſeruandum ea die in diſtributione eorum

rundem foliorum; vel oſtendunt quot horæ impendendæ ſint cuilibet Exercitio. Regulæ de Scrupulis nullo numero notantur, quia non poteſt determinari tempus, quo vſui futuræ ſint: & quia non eſt neceſſe eas tradere illis, qui ſcrupulis non vexantur. Vt verò facilior ſit vſus horum foliorum, Index hic appoſitus oſtendit methodum, qua dari ſolent Exercitia illis, qui menſem integrum ijſdem vacant.

BREVIS INSTRVCTIO

benè meditandi, ex Libro Exercitiorum Spiritualium S.P. Ignatij decerpta.

Meditationis partes quatuor.

MEditatio quatuor partibus conſtat: Oratione Præparatoria, Præludijs, Punctis, & Colloquijs.

1 Oratio Præparatoria ferè eadem eſt in omnibus Meditationibus: & fit, petendo gratiam à Deo, vt omnes vires, & operationes noſtræ, ſincerè ad eius gloriam, & cultum dirigantur.

2 Præludia aliquando duo tantùm, aliquando tria ſunt. in Meditationibus hiſtoriam aliquam, aut myſterium vitæ Chriſti, aut B. Virginis, & Sanctorum continentibus, tria ſunt, in alijs duo tantùm.

Primum Præludium, cùm duo tantùm adhibentur, eſt expreſſio quædam. & conſtitutio loci, vi potentiæ imaginatiuæ formata, qua repræſentatur res aliqua, aut neceſſaria ad intelligendum deinde clariùs Puncta, aut ſaltem aliquo modo connexa, & proportionata materiæ Meditationis: vt hac ratione ipſa etiam phantaſia diuino ſeruitio mancipetur, & certo alicui obiecto affigatur, ne vaga, hac & illac per plura & varia exerret.

Secundum fit, poſtulando à Deo id, quod quis exoptat, iuxta materiam, & ſcopum propoſitæ Meditationis.

Cùm verò tria adhibentur; Primum Præludium eſt narratio breuis hiſtoriæ illius, quæ meditanda ſuſcipitur, ſinè aliquo diſcurſu.

Secundum, imaginaria conſtitutio locorum, vbi peracta eſt hiſtoria, ſeu myſterium propoſitum.

Tertium, poſtulatio illius, quod, pro diuerſitate materiæ con-

conſequi deſideramus, velut finem Meditationis.

3 Puncta ſolent eſſe tria aut quinque, plura aut pauciora pro capacitate materiæ: & ſunt velut præcipua capita, ad quæ omnia reducuntur, quæ meditanda occurrunt.

In Punctis exerceri debet memoria, intellectus & voluntas: quæ potentiæ ſubinde, dum opus eſt, adiuuantur à phantaſia.

Memoria ſuggerit, & repræſentat materiam pro Meditatione præparatam: & neceſſitate exigente, alia, ſiue audita, quæ ad rem faciunt, & Meditationem fœcundiorem reddunt.

Intellectus diſcurrit circa materiam à memoria propoſitam, apprehendendo, iudicando, concludendo, vnum ex alio deducendo. Res deinde, circa quas intellectus occupatur, vbi non agitur de myſterijs vitę Chriſti aut Sanctorum, variæ ſunt pro varietate Punctorum: in myſterijs autem vitę Chriſti aut Sanctorum, ſunt perſonæ, verba, & opera, in genere loquendo: in particulari verò magis, cogitationes, affectus interni, qualitas, conditio ſiue ſtatus, dignitas, & virtus perſonarum: modus & finis operationum: imò etiam cauſæ, effectus, tempus, & aliæ circumſtantiæ, quæ ad meliorem myſterij cognitionem momentum afferunt.

Modus porrò, quo intellectus ordinariè vtitur in quauis Meditatione cuiuſuis materiæ, eſt in ſuis diſcurſibus adhibere rationes, & ſimilitudines à ſeipſo excogitatas: vel ſimilitudines, exempla, & rationes, ex ſacris literis, ſiue alijs bonis autoribus petitas: & poſtquam veritatem rei benè intellexerit, ac penetrarit; voluntati varia motiua, neceſſitatis, vtilitatis, delectabilitatis, honeſtatis, facilitatis proponat: donec eam ad amplectendum, vel fugiendum id, quod proponitur, permoueat.

Voluntas mouetur rebus ſibi ab intellectu propoſitis, excitando in ſeipſa amorem vel odium, deſiderium vel horrorem, ſpem vel deſperationem, audaciam vel timorem, gaudium vel triſtitiam, compaſſionem vel iram, pro di-

diuerſitate materiæ, & motiuorum ab intellectu propoſitorum: poſſunt deinde dilatari, aut excitari de nouo ſimiles affectus multis modis; exempli gratia, per modum admirationis, humiliationis, imitationis, laudationis, obſecrationis, petitionis, proſopopoeiæ, repræſentationis, oblationis, gratiarum actionis, & ſimiles.

Phantaſia proponit loca, vultus perſonarum, motus, ſitus, magnitudines earundem rerum; prout exigunt aliç potentiæ, quò faciliùs, & viuaciùs operentur.

4 Colloquia poſſunt fieri plura, aut pauciora: & cōſiſtunt in hoc, vt qui meditatur, quoties affectu ad hoc impellitur, tam in progreſſu Meditationis, quàm in fine eiuſdem, loquatur cum Deo, B. Virgine, Angelis, aut Sanctis; nunc gratias agendo, vt iam dictum eſt, nunc ſeipſum offerendo, nunc petendo, nunc obſecrando, nunc conſultando ſeu deliberando, nunc aliud agendo: prout Meditatio ipſa, aut propria cuiuſuis neceſsitas id poſtularit: ſubinde perſonam filij loquentis cum patre: aliàs ſponſç conuerſantis cum ſponſo: aliàs amici cum amico agentis: aliàs ſerui cum domino: aliàs rei iudicem deprecantis, prout Spiritus ſanctus dictauerit, aſſumendo.

Colloquia porrò, quç in fine fiunt, concludi ſolent aliqua oratione vocali, ad eas perſonas directa, cum quibus ipſa Colloquia inſtituta fuerunt.

Praxis Meditandi.

PRimò. Qui manè meditaturus eſt, pridie bis terve attentè legat materiam Meditationis: præuideat diligenter qualia debeant eſſe Prçludia: vnum aut plures ſibi ſcopos, pro materiæ capacitate, ſtatuat: aduertat quid circa Puncta conſiderari poſsit; in particulari, in materijs vitç Chriſti & Sanctorum, obſeruet Perſonas, Verba, Opera, quç in quolibet illorum continentur.

Secundò. Poſt cubitum ante ſomnum, modico temporis ſpatio, quo ſemel ſalutatio Angelica recitari poſſet, co-

cogitet de hora, qua ſurgendum ei erit,& breuiter materiam Meditationis recolat : idemque faciet, quoties de noctе euigilare contigerit.

Tertiò. Manè expergefactus, ſtatim proponat diligenter ſeruare additiones, quę ad benè meditandum plurimùm conferunt: deinde excluſis omnibus alijs cogitationibus, animum ad illud applicet, quod paulò poſt meditaturus eſt: excitando in ſeipſo affectum aliquem Meditationi conformem: & hoc, mediante aliqua ſimilitudine, quam mente ſecum pertractet: vel verſiculo aliquo Sacræ Scripturæ, aut alicuius S.Patris ſententia.

Quod hic, & ſupra §. primo dictum eſt de pręparatione; cum proportione faciendum eſt per quartam circiter horæ partem, ante quamlibet Meditationem, etiam interdiu, faciendam.

Quartò. Meditationem aggreſſurus, imaginetur ſe ab Angelo ſuo Cuſtode, aut Sancto aliquo tutelari inuitari, vt ſeſe Diuino conſpectui ſiſtat: & aqua luſtrali accepta, ſignet ſe ſigno Crucis, cum intentione Dęmonem procul ab eo loco arcendi, ne impediat: deinde, cum magna auiditate ſpirituali, paſcendi & ſatiandi animam ſuam in conſpectu Dei, ad locum Meditationis accedet.

Quintò. Vno vel gemino adhuc paſſu à loco Meditationis diſtans; per tantillum tempus, quo percurri Oratio Dominica poſſet, animo ſurſum eleuato, conſideret Dominum noſtrum IESVM pręſentem, vt Deum & Hominem, vel Sanctiſsimam Trinitatem: aut, ne imaginatione erret, eliciat actum Fidei quàm poteſt viuaciſsimum, credendo Deum pręſentem eſſe, & ſpectare quidnam acturus ſit: illique humili geſtu reuerentiam exhibeat.

Sextò. Genu flectens adoret Deum, illique benedicat, his, aut ſimilibus verbis: *Benedicta ſit Sancta & Indiuida Trinitas, nunc & ſemper, & per infinita ſæcula ſæculorum, Amen. Adoro te, Chriſte, & benedico tibi, quia per Crucem tuam redemiſti Mundum.*

Septimò. Deinceps in genua prouolutus, quamuis Diuino

uino conſpectu indignum ſe reputare debeat, ac proinde de propria indignitate & defectibus dolere; nihilominus audeat ſe,ſuaque omnia Deo offerre: itaque faciet Orationem Præparatoriam modo ſupradicto.

Octauò. Duo,aut tria Præludia Meditationi præmittat, vt ſupra dictum eſt.

Nonò. Propoſitam Meditationem aggrediatur incipiens à Primo Puncto: in quo ſi optatam deuotionem conſequatur; conquieſcat, ſine tranſcurrendi anxietate, donec ſibi ſatisfecerit. Modus meditandi erit, vt memoria partem materiæ ſuggerat,intellectus eandem benè examinet, donec voluntas moueatur ad amplectendum,aut fugiendum quod intellectus proponit:ad quod plurimùm conferet, conſiderare an perſonæ in Meditatione occurrentes, operentur conformiter naturæ, proprietatibus, & conditioni ſuæ, vel non: & omnia ad propriam inſtructionem trahere. His ita circa vnum Punctum peractis, paulatim eodem modo ad alia procedat.

Decimò. Circa finem Meditationis inſtituat vnum,aut plura Colloquia, vt ſupra dictum eſt, pro deuotione: & concludat oratione aliqua vocali.

Vndecimò. Hora Meditationis completa,ſedens, vel deambulans &c. per quartam circiter horæ partem,ſecum diſpiciet quonam modo Meditatio ſucceſſerit: & ſi quidem malè; inquiret cauſas cum pœnitudine, & emendationis propoſito: ſin verò benè; gratias aget Deo,eundem deinde modum ſeruaturus.

Examinet itaque Primò, quem modum ſeruauerit in Præparatione, in præſentia Dei formanda, in Oratione Præparatoria, Præludijs, exercitio momoriæ,intellectus, voluntatis, & phantaſiæ toto Meditationis decurſu: & denique in Colloquijs.

Secundò, an habuerit diſtractiones: & quem in ijs depellendis modum adhibuerit.

Tertiò, an conſolationes affluxerint, vel potiùs deſolationes: earumque qualitates,& cauſas.

Quar-

Quartò, aridusne fuerit in diſcurſu, an fœcundus: & cauſas ſimiliter inquirat.

Quintò, lumina intellectus colligat, quę habuerit: ſiuè noua illa ſint, ſiue antiqua, meliùs cognita.

Sextò, ſimiliter colligat affectus voluntatis, examinetque quales fuerint, amoriſne, an odij.

Septimò, Propoſita facta colligat, vt executioni mandentur, eaque renouet.

Octauò, in libello ad hoc parato, lumina omnia, dein affectus, & propoſita, quàm poterit breuiſsimè, & clariſſimè adnotet.

Praxis applicandi ſenſus.

PRimò. Procuret ſiue per Meditationem modo ſupradicto factam, ſiue per attentam & diligentem lectionem, vt materiam myſterij, cui ſenſus applicare vult, benè intelligat.

Secundò. Diligenter exequatur quidquid de Meditatione dictum eſt circa Præparationem, Præſentiam Dei, Orationem Præparatoriam, & Prę̨ludia.

Tertiò. Incipiat applicationem ſenſuum à viſu: & ſibi imaginetur ſe videre perſonas, actiones, & alia, quæ poſſunt eſſe obiectum huius ſenſus: deinde applicet auditum, guſtum, odoratum, & tactum, ſingulos ſenſus proprio obiecto ſuo: & ſi fortè non fuerint obiecta propria, & corporalia; proponat obiecta quædam metaphorica, & ſpiritualia: ſi tamen phantaſię priùs obiectum vnius ſenſus, quàm alterius repræſentaretur, v. g. priùs obiectum odoratus, quàm viſus, aut guſtus; in eodem ſiſtat (ordo enim ſuprapoſitus tam neceſſarius non eſt, vt immutari non poſsit) & conetur, quàm optimè poteſt, illud penetrare: poſtquam verò obiectum vnius potentię; ſiue ſenſus benè penetrauerit; mox breuem aliquem diſcurſum circa idem faciet, & moralem aliquam doctrinam inde eliciet opera intellectus, ad proprios mores reformandos: dein-

deinde, media voluntate, amplectatur, aut fugiat quod intellectus propoſuit : affectus excitet & dilatet modis ſupradictis .

Quartò, Concludat Applicationem Colloquio aliquo, vt ſupra dictum eſt, & Oratione aliqua vocali abſoluat.

Quintò, Succeſſum Applicationis examinet, vt de Meditatione dictum eſt: & fructus ſimiliter adnotet .

Laus Deo B.V. & S.P.Ignatio .

INDEX EORVM

quæ ſequentibus folijs continentur.

ADnotationes ad Exercitia. 1. a.
Principium ſeu fundamentum. 1. b.
Examen Particulare. 1. c.
Examen Generale. 1. d.
Examinis Generalis modus. 1. e.
Additiones ad Exerc. melius agenda. 1. f.

Primum Exercitium. 2. a.
Secundum Exercitium. 2. b.
Regulæ ad diſcernendos animi motus. 2. c.
Tertium & quartum Exercitium. 2. d. e.
Medit. de damnis ex pecc. mort. prouenien. 2. f.

Primus Orandi modus. 3. a. b.
Exercitium de Morte. 3. c. d.

Exercitium de Iudicio. 4. a. b.
Exercitium de Inferno. 4. c. d.
Meditatio de Filio prodigo. 4. e.

Contemplatio Regni Chriſti. 5. a. b.
Secundus Orandi modus. 5. c. d.
Regulæ ad pleniorem ſpirituum diſcret. 5. e.
Notanda pro Secunda Hebdomada. 5. f.

Meditatio I. de Incarnatione. 6. a.
Contemplatio II. de Natiuitate. 6. b.
Repetitiones & Applicatio ſenſuum. 6. c. d. e.

De Purificatione B. Virginis. 7. a.
De Fuga in Ægyptum. 7. b.

De

De Aſcenſu in Templum anno 12.	8 a.
De vita Domini ab anno 12. ad 30.	8. b.
Meditatio de duobus Vexillis.	9. a. b.
Medit. de tribus hominum claſſibus.	9. c.
Tres modi Humilitatis.	9. d.
De Baptiſmo Chriſti.	10. a.
De Tentatione Chriſti.	10. b.
Prælud. ad Electión. & Introduction.	10. c.
De tempore triplici ad Elect. facien.	10. d.
De Apoſtolorum vocatione.	11. a.
De ſermone Chriſti in monte.	11. b.
De ambulatione ſuper aquas.	11. c.
Modus prior bonæ electionis faciendæ.	12. a.
Modus poſterior.	12. b.
De Lazari ſuſcitatione.	13. a.
De die Palmarum.	13. b.
De emendatione, ſeu reform. vitæ ſtatus.	13 c.
Regulæ in diſtribuendis eleemoſynis.	13. d.
Notanda pro Tertia Hebdomada.	14 a.
Contemplatio De cœna Domini.	14. b.
De geſtis poſt cœnam.	14. c.
Repetitiones & Applicatio ſenſuum.	14. d. e. f.
De comprehenſione Chriſti.	15. a.
De geſtis in Domo Caiphæ.	15. b.
De Chriſti apud Pilatum accuſatione.	16. a.
De tranſmiſſo Chriſto ad Herodem.	16. b.
De reuerſione ab Herode ad Pilatum.	17. a.
De condemnatione & Crucifixione.	17. b.

De

De myſterijs in Cruce factis .	18 a.
De myſterio ſepulturæ .	18. b.
Repetitiones Paſſionis Chriſti .	19. a. b. c d.e.
Regulæ ad victum temperandum .	19. f.
Notanda pro Quarta Hebdomada .	20. a.
De Reſurrectione & Apparitione I.	20. b.
De Apparitione II.	20. c.
Applicatio ſenſuum .	20. d.
De apparitione III.	21 a.
De Apparitione IV.	21. b.
De Apparitione V.	22. a.
De Apparitione VI.	22. b.
De Apparitione VII.	23. a.
De Apparitione VIII.	23. b.
De Apparitione IX.	24. a.
De Aſcenſione Chriſti .	24. b.
Contemplatio de Paradiſo .	24. a.
Tertius Orandi modus .	25. b.
Contemp. ad Amorem ſpiritual. excit.	25. c.
Regulæ de Scrupulis .	

ANNOTATIONES
Ad Exercitia.

PRima eſt Annotatio: quòd ipſo nomine, ſpiritualium Exercitiorum, intelligitur modus quilibet examinandi propriam conſcientiam: item meditandi, contemplandi, orandi ſecundùm mentem, & vocem: ac poſtremò alias quaſcumque ſpirituales operationes tractandi, vt dicetur deinceps. Sicut enim deambulare, iter facere, & currere, exercitia ſunt corporalia; ita quoque præparare, & diſponere animam ad tollendas affectiones omnes malè ordinatas, &, ijs ſublatis, ad quærendam, & inueniendam voluntatem Dei, circa vitæ ſuæ inſtitutionem, & ſalutem animæ, Exercitia vocantur ſpiritualia.

Secunda eſt: quòd cùm in ſequentibus omnibus Exercitijs ſpiritualibus vtamur actibus Intellectus, quando diſcurrimus, Voluntatis verò, quando afficimur; aduertendum eſt in operatione, quæ præcipuè eſt Voluntatis, dum voce, aut mente cum Domino Deo, vel Sanctis eius colloquimur, maiorem exigi à nobis reuerentiam, quàm dum per vſum Intellectus circa intelligentiam potius moramur.

Tertia eſt: quòd mirum in modum iuuatur, qui ſuſcipit Exercitia, ſi magno animo, atque liberali accedens, totum ſtudium, & arbitrium ſuum offerat ſuo Creatori, vt de ſe, ſuiſque omnibus id ſtatuat, in quo ipſi potiſſimum ſeruire poſſit, iuxta eiuſdem beneplacitum.

Quarta eſt: quòd exercenti ſe in prima hebdomada, expedit neſcire quid in ſecunda ſit acturus: ſed ad con-

conſequendum illud, quod tunc quærit, acriter laborare, perinde ac ſi nihil boni poſtea eſſet reperturus.

Quinta eſt: quòd admonendus eſt is, qui exercitatur, vt cùm in quotidiano quolibet Exercitio, ex quinque infra deſcribendis, expendi debeat vnius horæ tempus; curet ſemper animi quietem in hoc reperire, quòd plus temporis potius, quàm minus inſumpſiſſe, ſibi conſcius ſit. Frequens eſt enim Dæmoni hoc agere, vt præfixum meditationi, vel orationi temporis ſpatium decurtetur.

Sexta eſt: quòd, cùm facile ſit ac leue, affluente conſolatione, integram contemplationis horam traducere, difficillimum è contra incidente deſolatione; idcirco aduersùs tentationem, ac deſolationem ſemper pugnandum eſt, producto vltra præfinitam horam exercitio, vincendi gratia. Ita enim non ſolùm diſcimus reſiſtere aduerſario; ſed eum etiam expugnare.

Septima eſt: quòd ei, qui à negotijs liberior eſt, & fructum conſequi ſpiritualem optat, quàm poſſit maximum; tradenda ſunt omnia Exercitia eodem, quo procedunt, ordine. In quibus (ſecundùm ſucceſſum communiorem) tanto maiorem faciet progreſſum ſpiritualis vitæ; quanto magis ab amicis, notiſque omnibus, & ab omni rerum humanarum ſolicitudine ſeſe abduxerit: vt ſi ab ædibus priſtinis migret in domum, cellamue aliquam ſecretiorem, vndè ipſi liberum, ſecurumque ſit egredi ad Matutinum, ſacrum Miſſæ, vel ad Veſperarum officium, cùm libuerit, audiendum, abſque familiaris cuiuſquam interpellatione. Ex qua quidem loci ſeceſſione, inter alias multas commoditates, hæ tres præcipuè conſurgunt. Prima, quòd excluſis amicis & familiaribus, negotijſque minus recte ordinatis ad Dei cultum; gratiam apud Deum non me-

mediocrem meretur. Secunda, quòd per huiuſmodi ſeceſſum, Intellectu minus quàm antea diſtracto in diuerſas partes, ſed collecta, redactaque omni cogitatione ad rem vnam, ſcilicet ad obſequendum Deo Creatori ſuo, & ſaluti animæ ſuæ conſulendum; multò liberiùs, ac expeditiùs vtitur naturæ viribus in quærendo eo, quod deſiderat tantopere. Tertia, quòd quanto ſe magis reperit anima ſegregatam, ac ſolitariam; tanto aptiorem ſe ipſam reddit ad quærendum, attingendumque Creatorem, & Dominum ſuum: ad quem inſuper, quo propiùs accedit; eo meliùs ad ſuſcipienda bonitatis diuinæ dona diſponitur.

Coſiderād.ꝰ e ſinis, & ſm̃ ſinem dirigendꝰ, ẽ curſꝰ. Caſ. Col.17.

PRINCIPIVM,
Siue Fundamentum.

CReatus eſt homo ad hunc finem, vt Dominum Deum ſuum laudet, ac reuereatur, eique ſeruiens tandem ſaluus fiat.

REliqua verò ſupra terram ſita, creata ſunt hominis ipſius cauſa, vt eum ad finem creationis ſuæ proſequendum iuuent.

VNdè ſequitur vtendum illis, vel abſtinendum eatenus eſſe; quatenus ad proſequutionem finis vel conferunt, vel obſunt.

QVapropter debemus abſque differentia nos habere circa res creatas omnes (prout libertati arbitrij noſtri ſubiectæ ſunt, & non prohibitæ) ita vt (quod in nobis eſt) non quæramus ſanitatem magis, quàm ægritudinem: neque diuitias paupertati, honorem contemptui, vitam longam breui præferamus: Sed conſentaneum eſt, ex omnibus ea demum, quæ ad finem ducunt, eligere, ac deſiderare.

EXAMEN PARTICVLARE.
VT SCIAT
Et eligere bonū.
Paulatī atq; p partes. Nō poteris eas
clere pariter

EXAMEN PARTICVLARE

Et quotidianum, tria tempora complectens, ad diſpoſitionem ſui, ac duplicem diſcuſſionem accommoda.

PRimum tempus eſt matutinum, quo debet homo, ſtatim dum à ſomno ſurgit, proponere diligentem ſui cuſtodiam, circa peccatum, aut vitium aliquod particulare, à quo emendari cupit.

SEcundum eſt pomeridianum, in quo petenda eſt à Deo gratia, vt reminiſci poſſit ille, quoties in peccatum, ſeu delictum illud particulare inciderit, & in poſterum cauere. Deinde priorem faciat diſcuſſionem, exigens ab anima ſua rationem de peccato, ſeu vitio iam dicto, & ſingulas diei partes præteritas percurrens, ab ea hora, qua ſurrexit, vſque ad præſentem, quoties illud commiſerit, & puncta totidem ſignet in priore linea figuræ ſubſcriptæ: quibus peractis, denuo proponat per ſpatium diei reliquum diligentiùs ſeſe cohibere.

TErtium erit veſpertinum tempus, in quo, poſt cœnæ horam, facienda eſt diſcuſſio ſecunda, percurſis itidem horis ſingulis, ab examine priore vſque ad præſens lapſis: & eodem modo rememoratis, enumeratiſque vicibus, quibus deliquerit; parem eis punctorum numerum ſignabit in poſteriore linea figuræ ſequenti ſimilis, ad hoc præparatæ.

Additiones quatuor vtiles ad faciliorem, & celeriorem peccati, ſeu vitij cuiuſuis extirpationem.

PRima eſt, vt quoties id peccati, ſeu delicti genus homo commiſerit, manu pectori admota, doleat de lapſu, quod fieri poteſt etiam aſſiſtentibus alijs, nec aduertentibus.

SEcunda eſt, vt ſub noctem numeratis, comparatiſque inuicem punctis linearum, quarum prior priori examini,

mini, poſterior poſteriori aſſignatur; attendat, an à priori examine vſque ad ſecundum aliqua ſucceſſerit emendatio.

TErtia eſt, vt conferat diei ſecundæ, atque præcedentis examina inuicem: conſiderans, ecquid ſibi emendationis interuenerit.

QVarta, vt, collatis hebdomadarum duarum inter ſe examinibus; pari modo factæ, vel omiſſæ emendationis rationem habeat.

ITem notandum eſt, ex ſequentibus figuris primam cæteris longiorem deputari diei primæ, puta Dominicæ; ſecundam verò diei Lunæ paulò breuiorem: & ita deinceps: cùm par ſit diminui in dies erratorum numerum.

EXAMEN

CONSCIENTIAE

Generale.

PRo comperto ponitur triplex incidere homini cogitationum genus: Vnum ex proprio ſurgens motu ipſius hominis: Reliqua verò duo extrinſecùs aduenientia, ex boni ſcilicet, vel mali ſpiritus ſuggeſtione.

De Cogitatione.

DVobus modis elicitur meritum ex mala cogitatione in materia peccati mortalis, de qua hic ſermo eſt. Primò, quando ſuggeritur de patrando mortali crimine cogitatio, ſed ea confeſtim repugnando vincitur. Secundò, quando prauæ iſtiuſmodi ſuggeſtioni ſemel, ac iterum repulſæ, & ſubinde nihilominus reuertenti, continuè reſiſtit homo, donec penitùs expugnetur: quod quidem victoriæ genus, merito alterum antecellit.

Peccat autem leuiter aliquis, ſeu venialiter, quando in ſuborta peccati mortalis cogitatione, aliquantulùm moratur, quaſi auſcultando: vel quando aliqua obiter ſenſus delectatione afficitur, vel in ea retundenda ſeſe exhibet negligentem. Mortale verò peccatum, per cogitationem duobus modis admittitur. Primò, quando cogitationi peccati præbetur quacumque ratione aſſenſus. Secundò, quando peccatum illud opere completur: idque grauius eſt priore, ex tribus cauſis: videlicet, ob maiorem temporis decurſum: ob actum intenſiorem: & ob plurium denique offendiculum, ſiue detrimentum.

De

De Loquela.

VErbo etiam multifariam offenditur Deus: vt in Blaſphemia,& Iuramento. Nam iurandum non eſt, neque per Creatorem, neque per creaturas vllas, niſi concurrentibus his tribus, Veritate, Neceſſitate, ac Reuerentia. Porrò intelligenda eſt Neceſſitas, non in veritatis cuiuslibet affirmatione; ſed eius tantùm, quæ circa ſpirituale, corporale, vel etiam temporale bonum aliquod, momenti eſt non leuis. Reuerentiam dicimus, quando aſſumens diuinum nomen adhibet conſiderationem, vt Deo Creatori ac Domino debitus honor tribuatur.

Sciendum eſt autem, licet Iuramentum temerè, ſeu vanè factum per Creatorem, ſit grauius peccatum, quàm per creaturam; difficilius tamen eſſe, per hanc, quàm per illum licitè iurare, ſeruatis debitis circumſtantijs, quas diximus. Primò, quia in mentione creaturæ facienda per iuramentum, non ita excitamur, aut reddimur attentis vt ex veritate, ac neceſſitate iuremus, ſicut nominato rerum omnium Creatore. Secundò, eo quòd ad honorem Deo exhibendum cum reuerentia, longè debiliùs mouemur ex commemoratione creaturæ, quàm ipſius Dei Creatoris. Quamobrem iurare per creaturas, perfectis magis conceditur, quàm craſſioribus, ſiue idiotis: quandoquidem perfecti, ex contemplationis vſu aſſiduo, & illuſtratione intellectus, conſiderant propiùs, atque deprehendunt Deum ſecundùm eſſentiam, præſentiam, & potentiam ſuam creaturæ cuilibet ineſſe: vndè ad præſtandam illi debitam in Iuramento reuerentiam paratiores ſunt alijs, qui eò perfectionis nondum prouecti ſunt. Tertiò, quia creaturis ad confirmationem iuramenti crebriùs adſcitis, periculum eſſet idololatriæ: id quod imperfectis magis, quàm perfectis fuerit timendum.

Vi-

VItandum eſt inſuper Verbum Otioſum (inter alia locutionis peccata) quale eſſe intelligitur quodcumque nec loquenti, nec alteri prodeſt, nec eo etiam animo profertur, vt afferat vtilitatem. E conuerſo verò minimè otioſum cenſendum eſt verbum illud, quodcumque ad animæ vel propriæ, vel alienæ, aut ad corporis, aut rei etiam temporalis commodum pertinet: aut certè ad tale quippiam ex dicentis mente dirigitur: etiam ſi quis de negotijs loquatur, ab inſtituto ſuo alienis, vt Religioſus de bellis, vel mercimonijs. Cæterum ex ſermone quidem, ad finem bonum ordinato, meritum contingit: ad malum verò finem, aut futiliter prolatus ſermo, generat peccatum.

Sunt & oris peccata, Mendacium, falſa Teſtimonia, Detractio. Nam detrahendum non eſt alteri, nec obmurmurandum. Reuelato enim mortali alicuius peccato, quod publicum non ſit, cum mala intentione, vel graui damno famæ alterius, mortale itidem peccatum committitur: veniali autem, veniale ſolùm. Ad hæc quotieſcumque alienum patefacimus vitium, vel defectum; noſtrum ipſorum vitium, ac defectum ſimul commonſtramus. Verumtamen, vbi recta mens eſt, de proximi delicto licebit loqui bifariàm.

Primò, quando publicum eſt, vt meretricium, vel damnatum in Iudicio, vel pernicioſum, puta ob errorem publicum, animos conuerſantium corrumpentem.

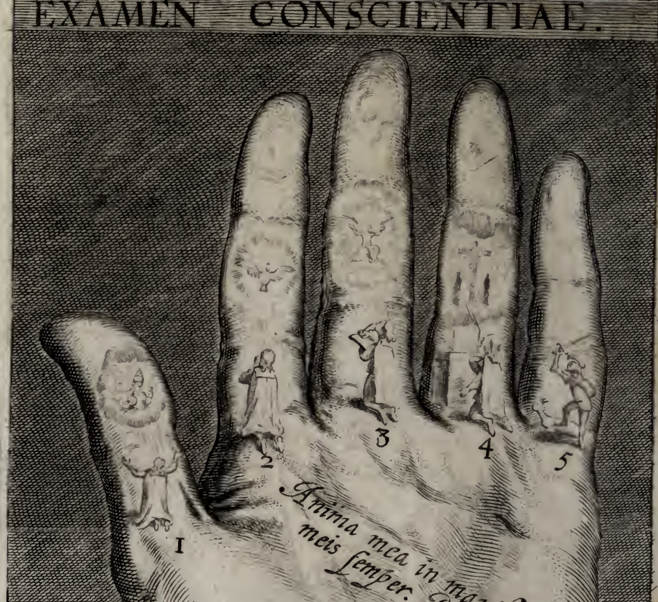
Secundò, quoties occultum alicuius crimen indicatur alteri, per cuius ſubuentionem, ille releuari à peccato poſſit: dummodo rei huius probabilis aliqua ratio, vel coniectura offeratur.

Poſſent inter oris peccata Irriſiones, Contumeliæ, & alia id genus adſcribi, &c.

De

De Opere.

PRopoſitis ante oculos decem Mandatis Dei , cum Eccleſiæ Præceptis, & Iuſſis Maiorum ſeu Superiorum , æſtimandum eſt , quicquid ſit operis aduersùs quodlibet eorum,id peccatnm eſſe : leuius, aut grauius tamen , pro inæquali peccandi modo, & pro diuerſa peccantium habitudine . Porrò reduci ad Iuſſa ducimus Superiorum, Diplomata,ſeu Indulta Pontificum, pro Infidelium expugnatione,vel Chriſtianorum pace,concedi,atque promulgari ſolita: per quæ ad confeſſionem peccatorum, & Euchariſtiæ ſanctæ ſumptionem, Chriſti fideles inuitantur . Peccat ſiquidem non leuiter, quicumque tam pias Rectorum Eccleſiæ cohortationes , ſanctioneſque aſpernari audet, ac tranſgredi .

1. Gratias age. 2. Pete lumen. 3. Examina. 4. Dole. 5 Propone.

EXAMINIS GENERALIS Modus.

PRimum punctum eſt, Domino noſtro Deo, pro beneficijs acceptis, gratias agendas eſſe.

SEcundum, quòd debemus pro cognitione, & expulſione peccatorum gratiam flagitare.

TErtium, de admiſſis præſenti die peccatis, rationem ab anima noſtra exigere, per horas ſingulas, ex quo ſurreximus, veſtigando. Et primò quidem circa cogitationem: deinde circa loquelam, atque operationem, eodem ordine, quo in particulari examine traditum eſt.

QVartum, poſcere veniam de delictis.

QVintum, proponere, cum Dei gratia, emendationem: & orationem Dominicam, poſt dicta omnia, recitare, *Pater noſter*.

ADDITIONES AD EXERCITIA meliùs agenda.

PRima eſt: vt ego, poſt cubitum ante ſomnum, modico temporis ſpatio, quo recitaretur ſemel Angelica ſalutatio, cogitem de hora, qua ſurgendum mihi erit, & de exercitio faciendo.

Secunda: vt expergefactus, ſtatim, excluſis omnibus alijs cogitationibus, animum ad illud applicem, quod in primo mediæ noctis exercitio contemplaturus ſum: vtque maioris verecundiæ, & confuſionis gratia, exemplum mihi huiuſmodi proponam: Quomodo miles aliquis ſtaret coram Rege ſuo, & cœtu aulico erubeſcens, anxius & confuſus: qui in Regem ipſum, acceptis ab eo prius beneficijs, doniſque plurimis ac magnis, grauiter deliquiſſe conuictus eſſet. In ſecundo itidem exercitio, reputans quantùm peccauerim; fingam me catenis vinctum eſſe, ac protinus ſiſtendum coram ſummo Iudice, ſicut mortis reus quiſpiam, ferreis ligatus compedibus, duci ad tribunal ſolet. His igitur, vel alijs, pro meditandarum rerum genere, cogitationibus imbutus, veſtitu meo me induam.

Tertia: vt à loco futuræ meditationis, vno, vel gemino adhuc paſſu diſtans, per tantillum tempus, quo percurri oratio Dominica poſſet, animo ſurſum eleuato, conſiderem Dominum meum IESVM, vt præſentem, & ſpectantem quid nam acturus ſum: cui reuerentiam cum humili geſtu exhibere debeam.

Quarta eſt: vt ipſam aggrediar contemplationem, nunc proſtratus humi, & pronus, aut ſupinus iacens: nunc ſedens, aut ſtans: & eo me componens modo, quo ſperem faciliùs id conſequi, quod opto. Vbi aduerti hæc duo de-

debent. Primum, quòd ſi flexis genibus, vel in alio quouis ſitu, voti compos fiam; nil requiram vltra. Secundum, quòd in puncto, in quo aſſecutus fuero quæſitam deuotionem; conquieſcere debeo ſine tranſcurrendi anxietate, donec mihi ſatisfecero.

Quinta: vt completo exercitio, ſedens, vel deambulans, per quartam circiter horæ partem, mecum diſpiciam, quonam modo meditatio, ſeu contemplatio mihi ſucceſſerit. Et ſi quidem malè; inquiram cauſas cum pœnitudine, ac emendationis propoſito: ſin vero bene; gratias Deo agam, eumdem poſtea modum obſeruaturus.

Sexta: vt cogitationes, quæ gaudium afferunt, qualis eſt de glorioſa Chriſti Reſurrectione, ſubterfugiam: quoniam talis quælibet cogitatio impedit fletum, & dolorem de peccatis meis, qui tunc quærendus eſt: adſcita potius Mortis, vel Iudicij recordatione.

Septima: vt eamdem ob cauſam omni me priuem lucis claritate, ianuis, ac feneſtris clauſis tantiſper, dum illic moror: niſi quamdiu legendum, aut veſcendum erit.

Octaua: vt à riſu, verbiſque riſum prouocantibus maximè abſtineam.

Nona: vt in neminem oculos intendam, niſi ſalutandi, aut valedicendi poſcat occaſio.

Decima: vt aliquam addam ſatisfactionem, ſeu pœnitentiam: quæ quidem in interiorem, & exteriorem diuiditur: Interior eſt dolor de proprijs peccatis, cum firmo propoſito cauendi tum ab illis, tum ab alijs quibuſuis in poſterum. Exterior autem eſt fructus interioris: videlicet caſtigatio aliqua de commiſſis: quæ tribus potiſſimum modis aſſumi poteſt.

Pri-

Primò circa victum: ſubtractis quibuſdam, non ſuperfluis ſolùm (quod temperantiæ eſt, non pœnitentiæ) ſed etiam conuenientibus alimentis: Et eo fit melius; quo plus ſubtrahitur, vitata interim naturæ corruptione, aut debilitate graui, ſeu infirmitate. Secundò circa ſomni, & ſtrati modum, ſublatis non mollibus tantùm, aut delitioſis rebus; ſed alijs etiam opportunis, quantùm licet, citra vitæ, aut valetudinis graue periculum. Quapropter de ſomno neceſſario nihil demendum eſt, niſi aliquantiſper ad conſuetudinem (ſi cui eſt nimij ſomni) moderandam. Tertiò circa ipſam carnem, vt inflictum ſentiat dolorem, admotis, geſtatiſque cilicijs, funibus, aut vectibus ferreis: vel incuſſis verberibus, ac plagis: vel alijs auſteritatis generibus aſſumptis. In quibus tamen omnibus magis expedire videtur, vt doloris ſenſus in carne tantùm ſit, nec penetret oſſa, cum infirmitatis periculo. Quare flagellis potiſſimùm vtemur ex funiculis minutis, quæ exteriores affligunt partes, non autem adeo interiores, vt valetudinem aduerſam cauſare poſſint.

Notanda ſunt inſuper hæc circa Pœnitentiam.

PRimum, quòd Pœnitentiæ exterioris triplex eſt vſus, ſeu effectus: nimirum vt pro delictis præteritis nonnihil ſatisfiat: vt vincat ſe ipſum homo, inferiorem ſui partem, quæ ſenſualitas appellatur, ſuperiori, hoc eſt rationi, magis ſubijciens: vt poſtremò quæramus, atque impetremus aliquod gratiæ diuinæ donum, quod optamus: puta intimam cordis contritionem de peccatis, & abundantiam lachrymarum, vel propter illa, vel propter pœnas, & dolores Paſſionis Chriſti, aut dubij alicuius, quod nos angit, reſolutionem.

Secundum, quòd quando is, qui exercitatur, effectum quæſitum non conſequitur, vt dolorem, vel conſolationem; mutare ſubinde expedit rationem victus, ſomnique,

& alia genera pœnitentiæ: ita vt pœnitentiam vnam per triduum ſectemur, & proximo eam biduo relinquamus, vel etiam triduo: prout diuerſis, plus aut minus pœnitentiæ eſt ſumendum. Præterea cùm pœnitentias huiuſmodi ſæpè omittamus, ob affectum carnis, aut erroneum iudicium, quaſi naturalis noſtra complexio ferre illas non poſſit, citra ingens valetudinis detrimentum: & è contrario iuſtum nonnunquam pœnitentiæ modum excedamus, de corporis robore nimis confidentes; mutatis, vt dictum eſt, pœnitentiæ generibus, ac per vices ſumptis, & relictis; euenit plerumque, vt clementiſſimus Dominus, qui naturam noſtram perfectiſſimè cognoſcit, vnicuique id compertum reddat, quod ipſi expedit.

Tertium, quòd particulare Examen fiat ad tollendas culpas, & negligentias, quæ circa Exercitia, & Additiones ſolent obrepere: id quod etiam per tres alias ſequentes hebdomadas obſeruandum venit.

DESIDERIVM PECCATORVM PERIBIT. *Pſal.*111.

PRIMVM EXERCITIVM.

ORatio præparatoria eſt, qua petimus à Domino gratiam, vt vires, atque operationes noſtræ omnes ſincerè ad eius gloriam, & cultum tendant.

Primum Præludium eſt ratio quædam componendi loci: vt ſi per imaginationem cernamus animam noſtram in corpore iſto corruptibili, velut in carcere conſtrictam: hominem quoque ipſum, in hac miſeriæ valle inter animalia bruta exulantem.

Secundum erit Præludium, vt pudorem, confuſionemque mei ipſius expoſcam, attendens, quàm multi homines ob peccatum mortale, vel vnicum, damnati fuerint: & quòd ego toties peccando ſim damnationem cōmeritus.

Primum punctum erit, vt exerceatur Memoria circa primum peccatorum omnium, quod fuit ab Angelis commiſſum, adhibito ſtatim diſcurſu Intellectus, atque Voluntatis motu, inſtigante me ad voluenda, & intelligenda ea, per quæ erubeſcam, & confundar totus, facta vnius tantùm peccati Angelorum cum tot meis comparatione. Vndè colligere liceat, cùm illi, ob vnicum crimen, addicti ſint inferno; quàm ſæpè ipſe ſupplicium idem meruerim. In Memoriam itaque dicimus trahendum eſſe, quo pacto Angeli creati primùm in ſtatu gratiæ, ſed (quod neceſſe erat ad Beatitudinis conſummationem) non volentes per arbitrij libertatem Creatori ſuo reuerentiam, & obſequium præſtare, at contra eum ipſum inſoleſcentes; conuerſi fuerint ex gratia in malitiam, & de cælo ad infernum præcipitati. Conſequenter diſcurrendum erit per officium Intellectus circa hæc penſiculatiùs: necnon concitandis ſimul Voluntatis affectionibus acriùs inſiſtendum.

Secundum eſt punctum, eaſdem Potentias tres, circa peccatum primorum Parentum (quod ſecundum appellabimus) exercere: tractando Memoria quàm diuturnam ob illud pœnitentiam egerunt: quanta humanum ge-

genus corruptio inuaſit: quot hominum millia ad inferos deturbata ſunt. Memorandnm eſt videlicet, quomodo Adam in Damaſceno campo de limo terræ factus, poſituſque in terreſtri Paradiſo, & Eua formata ex vna coſtarum eius, cùm de fructu arboris ſcientiæ boni & mali prohibiti eſſent comedere, & nihilominus comediſſent; poſt peccatum ſubitò ex Paradiſo eiecti ſint: veſtibus pelliceis induti, & originali iuſtitia priuati, reliquum vitæ ſuæ tempus, in laboribus, ac ærumnis maximis, pœnitendo traxerint. Super his etiam ratiocinio Intellectus, & affectibus Voluntatis vtendum erit, ſicut priùs.

Tertium eſt, vt exerceamur pari modo, circa peccatum mortale, & particulare quodlibet (ipſum nos tertium peccatum dicemus, vt à duobus ſuprapoſitis diſtinguatur) conſiderando, quòd peccato tali, vel ſemel dumtaxat, commiſſo, fortè detruſi ſint multi ad infernum: quodque præterea prope innumeri, ob delicta meis pauciora, atque leuiora, forte crucientur æternis pœnis. Vndè Memoria verſandum erit, quanta ſit peccati grauitas, & malitia, Deum omnium Conditorem, atque Dominum offendentis. Ratiocinandum quoque eſt ſupplicium æternum peccato iuſtè irrogari, vtpote aduersùs infinitam bonitatem Dei perpetrato. Poſtremò ſuſcitandi ſunt affectus, ſicut iam dictum eſt.

Colloquium fiet imaginando Ieſum Chiſtum coram me adeſſe in Cruce fixum. Itaque exquiram mecum rationem, qua Creator ipſe infinitus fieri creatura, & ab æterna vita ad temporariam mortem venire, pro peccatis meis dignatus ſit, Arguam inſuper me ipſum, percontans, quid hactenus dignum memoratu egerim pro Chriſto? quid agam tandem, aut agere debeam? & in eum intuens ſic Cruci affixum, ea proloquar, quæ ſuggeret mens, & affectus. Vltimò dicatur, *Pater noſter*.

In pũcto ad inferna deſcẽdunt. Iob 21.

Secundum Exercitium.

Præparatoria Oratio eadem quæ ſupra.

PRius præludium eamdem exigit conſtructionem loci, vt in præcedenti meditatione.

Poſterius verò fiet, poſcendo id, quod hic quærimus, dolorem ſcilicet intenſum de peccatis, atque abundantem fletum,

Punctum primum, ſit proceſſus quidam, per quem peccata totius vitæ in memoriam reuocantur, percurſis gradatim, diſcuſſiſque annis, & ſpatijs temporum ſingulis. Qua in re triplici iuuamur compendio: conſideratis videlicet locis habitationis noſtræ, conuerſationum modis, & officiorum, ſeu negotiorum, quibus functi ſumus, generibus diuerſis.

Secundum eſt, peccata ipſa perpendere, quanta ſit fœditas, & nequitia ſingulorum ex natura ſua, ſi vel prohibita non eſſent.

Tertium eſt, conſiderare meipſum, quiſnam, aut qualis ſim, additis exemplis, quæ me in maiorem mei contemptum trahant: vt ſi mecum reputem, quantulus ſim ad hominum omnium cœtum comparatus: quid deinde ſit multitudo vniuerſa mortalium, ſi cum Angelis, Beatiſque omnibus conferatur. Poſt hęc attendendum eſt, quid rei ſit tandem quicquid eſt creatum, præ ipſo Deo Creatore. Iam quid homuncio ego vnus eſſe poſſum? Demum inſpiciam corruptionem mei totius, prauitatem animæ, atque corporis fœditatem: ac me tanquam vlcus, ſiue apoſtema eſſe ducam, ex quo tanta ſanies peccatorum, tantaque vitiorum lues defluxerit.

Quar-

Quartum eſt, cogitare quid ſit Deus, quem ita offendi: collectis, comparatiſque perfectionibus, attributis Deo vt proprijs, cum appoſitis meis vitijs, atque defectibus: ſummam ſcilicet eius potentiam, ſapientiam, bonitatem, & iuſtitiam, cum extrema mea infirmitate, ignorantia, malitia, & iniquitate conferendo.

Quintum, In exclamationem prorumpere, ex commotione affectus vehementi, admirando valde quomodo creaturæ omnes (diſcurſu facto per ſingulas) me ſuſtinuerint tamdiu, & hucuſque viuum ſeruauerint: quomodo Angeli, diuinæ iuſtitiæ gladium ferentes, æquo me animo tulerint, cuſtodierint, ſuiſque etiam iuuerint ſuffragijs: quomodo pro me interceſſerint Sancti: quomodo Cœlum, Sol, Luna, & alia Sydera, Elementa, cunctaque Animantium genera, & Terrę germina, debitę vindictæ loco; mihi ſeruierint: & quo denique modo non abſorbuerit me dehiſcens tellus, & mille infernos reſerans, in quibus perpetuas pœnas daturus eſſem.

Terminanda demum erit hæc meditatio per Colloquium, extollendo infinitam Dei miſericordiam, & gratias pro viribus agendo, quòd vitam ad hunc vſque diem ptorogauerit. Vndè, propoſita in futurum mei emendatione, recitabo ſemel, *Pater noſter*.

REGVLAE ALIQVOT AD MOTVS animæ, quos diuerſi excitant Spiritus, diſcernendos, vt boni ſolùm admittantur, & pellantur mali.

PRima Regula eſt: Quòd illis, qui facilè peccant lethaliter, & peccatum peccato addunt, ferè ſolet inimicus noſter illecebras carnis, & ſenſuum delectationes objicere, vt eos teneat peccatis plenos, ac ſemper cumulum adaugeat. Spiritus vero bonus, è contrario, conſcientiam illorum pungit aſſiduè, & per ſynderesis, rationiſque officium à peccando deterret.

SEcunda: Quòd alijs hominibus, qui ſe à vitijs, & peccatis purgandos curant, ſolicitè, & in obſequij diuini ſtudio magis, ac magis in dies promouent, immittit ſpiritus malignus moleſtias, ſcrupulos, triſtitias, rationes falſas, & alias id genus perturbationes, quibus profectum illum impediat. Spiritui autem bono ex oppoſito proprium, conſuetumque eſt rectè agentibus animum, ac vires addere, conſolari, deuotionis lacrymas ciere, illuſtrare mentem, & tranquillitatem dare: ſublatis obſtaculis omnibus, vt expeditiùs, alacriùſque per opera bona ſemper vltra tendant.

TErtia: Quòd ſpiritualis propriè conſolatio tunc eſſe noſcitur, quando per internam quandam motionem exardeſcit anima in amorem Creatoris ſui: nec iam creaturam vllam, niſi propter ipſum, poteſt diligere. Quando etiam lachrymæ funduntur amorem illum prouocantes, ſiue ex dolore de peccatis profluant, ſiue ex meditatione paſſionis Chriſti, ſiue alia ex cauſa qualibet in Dei cultum, & honorem rectè ordinata. Poſtremò, conſolatio quoque dici poteſt, Fidei, Spei, & Charitatis quodlibet augmentum. Item lætitia omnis, quæ animam ad cæleſtium rerum meditationem, ad ſtudium ſalutis, ad quietem, & pacem cum Domino habendam ſolet incitare.

QVarta: Quòd ſpiritualis è contra deſolatio vocari debet quæuis animæ obtenebratio, conturbatio, inſti-

gatio

gatio ad res infimas,ſeu terrenas : omnis denique inquietudo,& agitatio,ſiue tentatio,trahens in diffidentiam de ſalute,& ſpem,charitatemque expellens: vndè ſe anima triſtari,tepeſcere, ac torpere ſentit,& de ipſius Dei Creatoris ſui clementia prope deſperare. Sicut enim conſolationi opponitur deſolatio ; ita etiam , quæ ab vtraque oriuntur,cogitationes ſunt inter ſe prorſus oppoſitæ.

QVinta : Quòd tempore deſolationis nihil deliberandum, aut innouandum eſt, circa propoſitum animi, aut vitæ ſtatum, ſed in eis perſeuerandum, quæ fuerant prius conſtituta, puta præcedente die, vel hora conſolationis. Quemadmodum enim dum fruitur quis conſolatione illa,quam diximus, non proprio ſuo, ſed boni ſpiritus inſtinctu regitur; ita, obuerſante ſibi deſolatione, agitur à malo ſpiritu , cuius inſtigatione nihil vnquam rectè conficitur .

SExta : Quòd tametſi deſolatione affectus homo priora ſua conſilia minimè debet immutare; expediet tamèn prouideri,& augeri ea, quæ contra deſolationis impulſum tendunt: qualia ſunt,inſiſtere orationi, cum diſcuſſione ſui, ac pœnitentiæ aliquid aſſumere .

SEptima : Quòd quamdiu premimur deſolatione, cogitandum eſt,nos interim relinqui à Domino nobis ipſis, probationis cauſa , vt per naturales quoque vires inſultibus inimici noſtri obſiſtamus : Id quod poſſumus haud dubiè,aſſiſtente nobis iugiter præſidio diuino , licet tunc nequaquam ſentiatur , eò quòd feruorem priſtinum charitatis Dominus ſubtraxerit, relicta nihilominus gratia , quæ ad benè operandum , & ad conſequendam ſalutem ſatìs eſſe queat .

OCtaua : Quòd hominem tentatione pulſatum mirè iuuat patientiæ ſeruandæ ſtudium : vt quæ vexationibus huiuſmodi propriè opponitur,& è diametro reſiſtit. Accerſenda etiam ſpes eſt , & cogitatio adfuturæ breuì conſolationis : ſi præſertim per ſanctos conatus, in ſexta regula ſignatos,deſolationis impetus frangatur .

No-

NOna: Quòd cauſæ deſolationis tres ſunt præcipuæ. Prima, quia propter noſtram in ſpiritualibus ſtudijs, ſeu exercitijs tepiditatem, atque acediam, conſolatione Diuina meritò priuamur. Secunda vt probemur, quinam ſumus, & quomodo in Dei ſeruitium, & honorem, abſque præſente quodam conſolationum, donorumque ſpiritualium ſtipendio noſmet impendimus. Tertia, vt certi planè ſimus noſtrarum virium non eſſe vel acquirere, vel retinere feruorem deuotionis, vehementiam amoris, abundantiam lachrymarum, aut aliam quamlibet internam conſolationem: ſed omnia hæc gratuita eſſe Dei dona: quæ ſi vendicemus nobis vt propria; ſuperbiæ, & vanægloriæ crimen, non ſiuè ſalutis graui periculo, incurſuri ſumus.

DEcima: Quòd fruenti homini conſolatione, proſpiciendum eſt, quo ſe pacto gerere poterit deſolatione deinceps occurrente, vt iam indè acrimoniam, & robur animi maturè comparet, ad impetum eius reprimendum.

VNdecima: Vt ille idem, affluente conſolatione, ſeipſum deprimat, ac vilifaciat quantùm poteſt, reputando ſecum quàm imbellis, quàmque ignauus eſſe apparebit deſolatione impugnante, niſi per gratiæ, & conſolationis diuinæ opem citò ſubleuetur. Contra verò ille, quem deſolatio moleſtat, æſtimare debet, cum Dei gratia, ſe poſſe plurimùm, facilèque aduerſarios ſuos omnes deuicturum eſſe, dummodo in Dei virtute collocet ſpem ſuam, & animum ſuum corroboret

DVodecima: Quòd hoſtis noſter naturam, & morem muliebrem refert, quoad imbecillitatem virium, & animi peruicaciam: nam ſicut fœmina cum viro rixans, ſi hunc conſpexerit erecto, & conſtanti vultu ſibi obſiſtere, abijcit illico animum, ac terga vertit: ſin verò timidum, fugacemque eſſe animaduerterit, in extremam ſurgit audaciam, & in illum ferociter inuadit; itidem conſueuit Dæmon animo, & robore planè deſtitui, quoties ſpiritualem athletam corde imperterrito, ac fronte ardua tentationi-

bus

bus videt reluctari. Sin autem trepidet ad primos impetus ſuſtinendos, & quaſi animum deſpondeat; nulla eſt bellua ſuper terram inimico illo tunc efferatior, acrior, & pertinacior in hominem, vt, cum pernicie noſtra, malignæ, obſtinatæque mentis ſuæ deſiderium adimpleat.

DEcimatertia: Quòd idem inimicus noſter morem inſequitur nequiſſimi cuiuſpiam amatoris, qui puellam honeſtorum parentum filiam, vel vxorem viri alicuius probi volens ſeducere, ſummopere procurat, vt verba, & conſilia ſua occulta ſint, nihilque reformidat magis, ac ægrè fert, quàm ſi puella patri ſuo, vel vxor marito illa patefaciat: cùm ſciat hoc pacto de votis, ac conatibus ſuis actum eſſe. Ad eundem modum obnixè ſatagit Diabolus, vt anima, quam circumuenire cupit, ac perdere, fraudulentas ſuas ſuggeſtiones teneat ſecretas. Indignatur verò maximè, & grauiſſimè cruciatur, ſi cui vel confeſſionem audienti, vel ſpirituali homini molimina ſua detegantur, à quibus ita excidere ſe funditus intelligit.

DEcimaquarta: Quòd ſolet etiam aduerſarius imitari aliquem belli ducem, qui obſeſſam arcem expugnare, atque deprædari cupiens, explorata priùs natura, & munitione loci, debiliorem partem aggreditur: ſic nimirum & ille circuit animam, & callidè inquirit, quarumnam virtutum præſidijs, moralium ſcilicet, aut theologicarum ipſa vel munita, vel deſtituta ſit: eaque potiſſimùm parte, machinis omnibus admotis, irruit, ac ſubuertere nos ſperat; quam in nobis minùs cæteris firmatam, cuſtoditamque eſſe præuiderit.

TERTIVM EXERCITIVM

POſt Præparatoriam orationem, & duplex præludium, repetenda erunt præcedentia duo Exercitia, notatis punctis, ſeu locis, in quibus maiorem ſenſerimus conſolationem, deſolationem, aut aliam quamcumque ſpiritualem affectionem, ac in illis diutius, diligentiúſque immorandum erit: Deinde occurrente nobis ſpirituali motu, ad Colloquia, quæ ſequuntur, tria veniemus.

COlloquium primum fit ad Dominam noſtram Chriſti Matrem, flagitando interceſſionem eius apud Filium & gratiæ impetrationem nobis tripliciter neceſſariæ, Primò, vt in internam criminum noſtrorum cognitionem, ac deteſtationem ſententiamus. Secundò, vt operum noſtrorum agnoſcentes, abhorrenteſque ordinem peruerſum, correcto eo, noſmetipſos ſecundùm Deum rectè ordinemus. Tertiò, vt perſpecta, & damnata mundi prauitate, a rebus mundanis, ac vanis nos recipiamus. His expletis, ſemel recitetur, *Aue Maria*.

SEcundum Colloquium fiat ſimiliter ad Chriſtum Dominum, & Mediatorem noſtrum, vt illa eadem nobis impetret ab æterno Patre. Subdetur in fine Oratio, quæ ſequitur.

ANima Chriſti ſantifica me: Corpus Chriſti ſalua me: Sanguis Chriſti inebria me: aqua Lateris Chriſti laua me: paſſio Chriſti conforta me: ò bone IESV exaudi me: intra tua vulnera abſconde me: ne permittas me ſeparari à te: ab hoſte maligno defende me: in hora mortis meæ voca me, & iube me venire ad te: vt cum Sanctis tuis laudem te in ſæcula ſæculorum. Amen.

TErtium eodem proceſſu faciendum eſt ad Deum Patrem, vt triplicem illam gratiam nobis largiatur, & in fine ſemel recitandum, *Pater noſter*.

QVARTVM EXERCITIVM conficitur ex Tertij repetitione.

PОnitur repetitio eiuſmodi, veluti quædam eorum ruminatio, quæ meditatus ſum in Exercitijs prioribus; vt ea continuè reminiſcendo, diſcurat faciliùs intellectus ſine diuagatione.

Adijcienda quoque erunt tria eadem Colloquia.

In fine illorum inferi, tenebræ & poenæ Eccliči. 21.

MEDITATIO DE DAMNIS

ex peccato mortali prouenientibus.

Oratio Præparatoria eadem, quæ ſemper.

PRæludium primum erit ponere ſibi ob oculos miſerandum Hominis ſpectaculum, in quo à planta pedis vſque ad verticem capitis non ſit ſanitas, ſed vulnus, & liuor, & plaga tumens.

Secundum erit, petere à Deo gratiam, vt Peccatoris conditione, & damnis peccati mortalis intimè perſpectis, illud ſummoperè deuitemus.

PVnctum primum erit, conſiderare, quòd Hominis Intellectus per peccatum obcæcatur. Ratio ſenſui ſubijcitur: Voluntas à diuinis rebus auertitur, cum nauſea rerum ſpiritualium: Naturales Facultates peruertuntur: Senſus illecebris addicti deprauantur: Corpus morbis quandoque inficitur, totuſq. homo priuatur amicitia Dei, gratia, & ſpecialibus auxilijs diuinis, omnibuſque virtutum ornamentis, quibus ditatus erat, tanquam Dei Filius: vndè nihil aliud in eo remanet, quàm horrificum chaos, & luti volutabrum. Atque ita Dei inimicus conſtitutus, & è paterna Dei cura, & filij adoptione reiectus, iniuſtè, & tanquam fur vtitur, ac fruitur terra, aqua, & alijs omnibus Creaturis.

SEcundum erit, cogitare, quòd per peccatum remanet ſynderesis, & conſcientiæ ſtimulus quidam, qui totum hominem continuè torquet, & cruciat: Vermis enim peccatoris non moritur in æternum, & ideo, quaſi mare feruens, nunquam quieſcit, ſed aſſiduis tentationum procellis hinc indè agitatus, & acutiſſimis aculeis confoſſus, tanquam alter Filius prodigus, ad porcorum ſtabulum ſe ſe reducit, & de eorum ſiliquis ven-

ventrem ſuum implere cupiens, fame rerum ſpiritualium perit: vndè funibus peccatorum quotidie magis ac magis conſtrictus, tandem ad inferni iter accinctus, ſuomet pondere in gehennæ barathrum præceps ruit.

TErtium erit, animaduertere, quòd Homo cùm peccauit, Chriſti Domini vulnera, eiuſque Sanguinem, Crucem, Mortem, & merita omnia quodammodo conculcauit: & quod culpam auget, ipſo Deo intimè ſibi præſente, ac ſpectante, abutens Diuina ope, qua ad omnes, ac ſingulas corporis, animique functiones opus habet; Largitoris beneficia, ac dona, in hoſtilia tela conuertit. Ipſam verò ſanctiſſimam Virginem, Angelos, ac Beatos omnes, quantùm in ſe fuit, contriſtauit, & gloriæ acceſſione priuauit: malo denique exemplo quamplurimis hominibus præbuit offendiculum peccandi.

QVartum poſtremò erit, perpendere, quòd Homo per mortale peccatum non modò opere, ſed vel aſſenſu conſummatum, mortem æternam ſibi generauit: vndè & æternam gloriam perdidit, & ius ad perennem illam vitam amiſit, atque ita è Regno Beatorum eiectus, ſpoliatus infelix Dei amore, qui ſumma eſt Hominis felicitas, ac bonorum omnium fons, æternis Inferni flammis addictus, & infami ſeruituti, ac duriſſimæ Dæmonis tyrannidi traditus, nunquam ab illa neque ſua, neque Hominum, neque Angelorum poteſtate poterit liberari.

Colloquio vno, vel pluribus terminabitur Contemplatio: recitato in fine, *Pater noſter*.

PRIMVS ORANDI MODVS.

PRimus orandi modus deducendus eſt ex Mandatis, ex Peccatis ſeptem Mortalibus, ex tribus Animæ Potentijs, & ex quinque Senſibus conſideratis. Vndè non tam habet orationis formam, quàm Exercitij cuiuſdam ſpiritualis, per quod & anima iuuatur, & oratio Deo redditur acceptior.

Priùs itaque quàm hoc orem modo, iuxta illud, quód tertiæ Additioni æquipollet, ſedebo, vel deambulabo pauliſper (prout ad animæ quietem facere video) penſitans apud me, quò mihi accedendum ſit, & quid faciendum. Hoc idem Additionis genus ad omnem orandi modum præmitti debet.

Oratio Præparatoria gratiæ contineat poſtulationem, vt mihi detur agnoſcere quicquid deliquero aduersùs Decalogi Præcepta, meque in poſterum emendare, intellectis illis exactiùs, & (vt par eſt) ad Dei gloriam, & ſalutem meam ſolito cautiùs obſeruatis.

PRimò ergo Mandatum quodlibet ordine diſcutiam, attendens quo pacto ſeruauerim illud, aut violauerim, deque ſuccurrentibus in memoriam delictis veniam precabor, recitando ſemel, *Pater noſter*.

Porrò in excutiendis ſingulis Præceptis ſatis fuerit inſumi ſpatium temporis, quo ter poſſet Oratio Dominica percurri. Notandum tamen quòd circa Præceptum, cuius preuaricatio rarior nobis acciderit, minùs immorandum eſſet: at eò ampliùs, quò lapſus fuerit ex aſſuetudine frequentior; idque ſimiliter circa Mortalia Peccata ſit præſtandum.

Completo de Præceptis ſingulis diſcurſu, poſt mei accuſationem, & gratiæ implorationem, vt ea vigilantiùs deinceps cuſtodiam, Colloquium dirigam ad Deum, iuxta rei occaſionem.

SEcundò, Similem orationis modum proſequemur circa Mortalia Peccata, poſt Additionem, & Præparatoriam orationem, ſicut fecimus in Præceptis. Nihil enim vtrobique varium occurrit, niſi quod ad materiam attinet: cum Præcepta quidem ſeruanda ſint, Peccata verò deuitanda. Cætera eadem ſunt, fietque itidem Colloquium.

Secundum eſt peccatorum, vitiorumque notitiam iuuari per contrariorum actuum, & habituum conſiderationem. Quapropter per gratiam diuinam, & piam quamlibet exercitationem laborandum eſt vnicuique, vt virtutes ſibi paret Mortalibus Peecatis ſeptem oppoſitas.

TErtiò, Circa tres Animæ Potentias idem ſequitur progreſſus ad additionem, orationem, & diſcuſſionem ſingularum, cum Colloquio ad finem, faciendus.

QVartò, Circa quinque Senſus Corporis, nulla re mutata, præter materiam. Vbi ſubnotandum eſt, quòd, ſi quis optet in Senſuum ſuorum vſu Chriſtum imitari; debet in oratione præparatoria ſeipſum ſuper hoc Deo commendare, factæque Senſuum ſingulorum examinationi Dominicam Orationem ſubijcere. Si verò ſimilem affectet Beatæ Virginis Mariæ imitationem; ei ſe commendet, tanquam à Filio id impetraturæ, & Salutationem Angelicam, dum ſenſus excutit, identidem recitet.

QVA HORA NON PVTATIS. *Luc. 12.*

EXERCITIVM DE MORTE.

Oratio Præparatoria de more.

PRimum Præludium eſt, vt me ipſum in lecto decumbentem, a Medicis derelictum, ſine vlla ſpe vitæ, quam poſſum vehementiſſima apprehenſione concipiam.

Secundum eſt, vt petam à Deo gratiam ſentiendi nunc mortis incommoda, vt vitam, ac mores in melius emendem, ea ratione, qua tunc feciſſe maximè vellem.

Primum Punctum eſt, conſiderare Mortem eſſe perpetuam priuationem huius vitæ, Parentum, Cognatorum, Amicorum, rerumque omnium, tum delectabilium, tum vtilium, quas maximè diligis, ſine ſpe vlla eadem in hac vita reuiſendi. Homo, inquit Iob, cùm mortuus fuerit, nudatus, atque conſumptus, vbi quæſo eſt?

Secundùm eſt, perpendere Certitudiuem Mortis, quæ 1. colligitur ex ipſa Hominum natura corruptibili, ex contrariarum qualitatum, humorumque interiore conflictu, ex Cœli exteriore intemperie. 2. Ex Dei præcepto. Statutum eſt, ait Apoſtolus, omnibus Hominibus ſemel mori. 3. Ex pœna peccati: Per vnum Hominem, ait idem Apoſtolus, peccatum in hunc mundum intrauit, & per peccatum Mors. 4. Ex experientia omnium, qui præceſſerunt ab initio mundi vſque ad hoc tempus, quamuis inſignes in Sanctitate, Doctrina, Diuitijs, &c. fuerint.

Tertium eſt, expendere Incertitudinem Mortis ratione ætatis, horæ, loci, generis mortis, ſtatus ſiue gratiæ, ſiue damnationis, in quo erit Homo. Quot putas hac ipſa hora morientes pœnis æternis mulctandos? Iam ſi tibi ipſi nunc moriendum eſſet, quid futurum de te crederes? Illa Chriſti Domini dicta perpende: Vigilate, quia neſcitis, qua hora Dominus veſter venturus ſit, &c. Eſtote parati, quia neſcitis, qua hora Filius Hominis venturus eſt.

Quar-

Quartum eſt, conſiderare quæ ſint euentura circa Corpus, tum ante, tum poſt mortem. Primò enim ſuperueniet dolor incomparabilis à diuturnitate, & grauitate morbi, & ab animæ diſceſſu mox futuro. 2. Inſenſibilitas, & defectus in omnibus ſenſibus. 3. Horror fœtidiſſimi ſepulchri mentis oculis obiecti, in quo à carioribus corpus expulſum ponendum eſt, vt eſca ſit vermium, ne ſua putredine, & corruptione Mundo noceat: quod S. Iob nouerat, cum aiebat: Putredini dixi, Pater meus es, Mater mea, & Soror mea vermibus.

Quintum eſt, conſiderare quæ circa Animam ſint futura ſimiliter ante, & poſt mortem. 1. afficietur Dolore pro commiſſis malis, & omiſſis bonis, & pro rebus carioribus breuì dimittendis. 2. Timore ex imminente iudicio particulari, expenſa Iuſtitia ſummi Iudicis, & rigore Iudicij extremi vniuerſalis. 3. Anxietate, quia neſciet, an ſit adhuc in hac, vel in alia vita, ac propterea an ſit adhuc pœnitendi locus 4. Ignoratione rerum, & modi agendi alterius vitæ. 5. Apprehenſione loci tenebricoſi, ad quem Mors ducet, Hominem hac luce priuans, vt ait Dauid: Poſuerunt me in lacu inferiori, in tenebroſis, &c. quibus de cauſis ſola memoria mortis videtur amara, & vltimum terribilium. 6. Statim è vita diſcedens Anima ſtupebit ob rerum nouitatem. 7. Horror irruet ſuper eam ob Inferni viſionem, & Dæmonum exprobrantium illi, quod habet Iſaias: In occurſum tuum ſuſcitabit tibi Gigantes. 8. Deſperatione premetur, quia nullum ſui mali remedium videbit: Peccator, inquit Dauid, videbit, &c. dentibus ſuis fremet, & tabeſcet.

Colloquium in fine prout ſuggeret affectus.

Quis poterit cogitare diem aduentus eius. Malac. 3

EXERCITIVM DE IVDICIO.

Oratio Præparatoria eſt, qua petimus à Domino gratiam, &c.

PRimum Præludium eſt Vallis Ioſaphat, iuxta montem Olineti, imaginaria conſtructio.

Secundum, eſt petitio gratiæ ad cognoſcendam ſupremi Iudicis iuſtitiam, vt hinc concipiam dolorem, & odium peccatorum, cum firmo propoſito illa ampliùs non admittendi.

Primum punctum. Iudicium eſt ineuitabilis ſententia, à iuſtiſſimo Iudice Chriſto Ieſu legitimè ferenda in malos omnes vt puniantur, & pro bonis, vt præmijs afficiantur, iuxta ſingulorum merita, vel demerita.

Secundum punctum. Præcedent Iudicium Signa in Cælis, in Elementis, & in Hominibus, areſcentibus præ timore, & expectatione eorum, quæ ſuperuentura erunt, & varia ſubinde ſentientibus quoad mores, & doctrinam Antichriſto aduemente; qui omni cura operaturus eſt, vt, ſi fieri poſſit, in errorem inducantur etiam Electi. Succedet ignis conflagatio inexpectata, terribilis, nemini parcens, efficax, cuncta deſtruens: Omnia enim, vt ait S. Petrus, igne diſſoluenda ſunt.

Tertium punctum. 1. Reſurgent Homines omnes ex omni Orbis parte in iuſſu, & in voce Archangeli, & in tuba Dei: quam S. Hieronymus ſiue manducaret, ſiue biberet audire ſibi videbatur ſonantem horrendum illud: Surgite mortui, venite ad iudicium. 2. Congregabuntur omnes boni, malique in valle Ioſaphat. 3. Separabuntur Mali de medio Iuſtorum, Angelorum miniſterio. 4. Tantus horror, ac timor ſententiæ ferendæ inuadet Iniuſtos; vt amaturi ſint latebras, & dicturi montibus: Cadite ſuper nos: & collibus: Operite nos: Item montibus, & petris: Cadite ſuper nos, & abſcondite nos, à facie ſedentis ſuper thronum, & ab ira Agni.

Quar-

Quartum punctum. 1. Adueniet Chriſtus Dominus cum poteſtate magna, & maieſtate, comitante illum Angelorum agminum multitudine copioſa. 2. Parebit ſignum Filij hominis in cælo. 3. Plangent omnes tribus terræ, cùm videbunt Iudicem ipſum iratum, paratumque ad puniendum mala ab ipſis patrata.

Quintum punctum. 1. Examinabuntur minutiſſimè peccata omnia, mortalia, venialia, propria, aliena manifeſta, occulta, cogitationes, operationes, verba etiam otioſa. 2. Exigetur ratio beneficiorum, munerum obitorum, & talentorum, iuxta parabolam Chriſti Seruatoris: ita vt cui plus datum eſt, ab eodem plus exigatur. 3. Cumulabunt accuſationes Angeli, propria Conſcientia palàm omnibus patens, & Dæmones: Præſto enim aderit aduerſarius Diabolus, inquit S. Auguſt. & recitabuntur verba profeſſionis noſtræ, & obijciet nobis in faciem quicquid fecimus, qua die peccauimus, & quo loco, & quid boni tunc temporis facere debuimus. 4. Fiet comparatio eorum, qui maiora accepere, cum infidelibus, & peccatoribus, qui magis profeciſſent, ſi talia à Deo dona accepiſſent, iuxta illud Chriſti: Væ tibi Corozain, væ tibi Bethſaida: quia ſi in Tyro, & Sidone factæ eſſent virtutes, quæ factæ ſunt in vobis, olim in cilicio, & cinere pœnitentiam egiſſent. 7. Feretur ſententia in Reprobos: Ite maledicti in ignem æternum &c. Pro Electis: Venite Benedicti Patris mei, percipite regnum &c.

Colloquium fiet iuxta affectum, terminabiturque totum Exercitium oratione Dominica, *Pater noſter.*

Quis habitabit ex uobis cū ardorib⁹· ſēpiternis. Is. 33.

QVINTVM EXERCITIVM DE INFERNO.

Oratio Præparatoria non differt à ſuperiore.

PRius Præludium hic habet compoſitionem loci, ſubiecta oculis imaginationis, Inferni longitudine, latitudine, ac profunditate.

Poſterius verò conſiſtit in poſcenda intima pœnarum, quas damnati luunt, apprehenſione: vt ſi quando me ceperit diuini amoris obliuio; ſaltem à peccatis ſupplicij timor coërceat.

Punctum primum eſt, ſpectare per imaginationem vaſta inferorum incendia, & animas igneis quibuſdam corporibus, velut ergaſtulis, incluſas.

Secundum, audire imaginariè planctus, eiulatus, vociferationes, atque blaſphemias in Chriſtum, & Sanctos eius illinc erumpentes.

Tertium, imaginario etiam olfactu fumum, ſulphur, & ſentinæ cuiuſdam, ſeu fecis, atque putredinis graueolentiam perſentire.

Quartum, guſtare ſimiliter res amariſſimas, vt lachrymas, rancorem, conſcientiæque vermem.

Quintum, tangere quodammodo ignes illos, quorum tactu animæ ipſæ amburuntur.

Colloquendo interim cum Chriſto, in memoriam adducendæ erunt illorum animæ, qui ad Inferni pœnas damnati ſunt, vel quia credere noluerunt aduentum Chriſti: vel, licet crederent, non tamen conformem præceptis eius vi-

vitam exegerunt : idque vel ante aduentum Chriſti , vel eodem tempore,quo vixit Chriſtus in hoc mundo,vel poſt illud deinceps . Gratiæ poſtremò agendæ ſunt eidem Chriſto quàm maximæ , quòd in tale quodpiam exitium non permiſerit me corruere ; ſed potiùs ad hunc vſque diem ſumma pietate , & miſericordia me proſecutus ſit. Finis imponetur dicto , *Pater noſter* .

Mercenarij in domo Patris abundant.

MEDITATIO DE FILIO PRODIGO.
Luc. 15.

Oratio Præparatoria eadem, quæ ſemper.

PRæludium primum. Proponemus ob oculos ex vna parte locum illum, vbi Filius Prodigus, in ſumma egeſtate porcos paſcebat: ex altera Palatium, in quo Prodigi Filij Pater in affluentia rerum omnium cum ſuis verſabatur.

PRæludium ſecundum. Petemus à Deo, vt nos in ſuam gratiam benignè receptos, nunquàm ampliùs à ſe recedere permittat.

PVnctum primum erit, conſiderare, quàm diſpar ſit eorum conditio, qui longè à Deo recedentes, peccatorum ſordibus, quaſi porcorum ſiliquis paſcuntur, & eorum, qui à peccatis abſoluti, gratia perfruuntur. Id autem faciliùs intelligetur ex ijs, quæ de Filio Prodigo in Euangelio narrantur, & potiſſimùm ex illis verbis. (Quanti mercenarij in domo patris mei abundant panibus, ego autem hic fame pereo.)

SEcundum punctum erit, perpendere Filij Prodigi confuſionem, cùm ex altera parte Patris in ſe clementiam, & liberalitatem, à quo portionem ſubſtantiæ acceperat, recordaretur: ex altera verò ſuam in Patrem ingratitudinem animaduerteret: quam confuſionem tum maximam fuiſſe conſiderabimus; cùm ſe ſqualore, ac pannis obſitum coram Patre ſiſteret, ſuumque ac Patris diſſimillimum ornatum inſpiceret. Hæc, & alia partim ad nos, tanquam Filios, partim ad Deum, tanquam Parentem, referemus.

TErtium punctum erit, attendere ſummam Patris in Filium benignitatem, quem adhuc longè exiſtentem videns, miſericordia motus eſt, & accurrens cecidit ſuper collum eius,& oſculatus eſt eum. Sic nos Deus, cùm adhuc longè abſumus,intuetur,& miſericordia motus, auxilio ſuo præuentos benignè amplectitur, delictorumque noſtrorum oblitus, in gratiam denuo recipit. Vndè meritò coram illo humillimè proſtratus,cum Prodigo Filio exclamabis: (Pater,peccaui in Cælum,& coram te, iam non ſum dignus vocari filius tuus.)

QVartum erit, conſiderare eò progreſſam eſſe Patris benignitatem, vt ad ſe redeuntem Filium non modò receperit, verùm etiam priſtinæ dignitati reſtitutum, ſtola prima veſtiri, anulo inſigniri, calceamentis indui, hec eſt gratia, ceteriſque donis ornari iuſſerit. Quinimo ad oſtendendàm cordis profuſam lætitiam, & vniuerſæ familiæ gaudium, de Vitulo ſaginato, è ſelectis armentis conuiuium inſtruxerit: quod quidem conuiuium,rectè ſacram Euchariſtiam interpretabimur, vbi ſanctiſſimo Chriſti Corpore, & Sanguine reficimur.

COlloquium erit, vt cum Deo loquens,hanc tantam ipſius bonitatem in te alioqui indigniſſimum admireris,interrogando, quid in te viderit, vt te tam benignè amplecteretur. Gratias igitur ſummas Parenti Optimo referes, peteſque ab eo, vt te tandem in domum, ac hereditatem ſuam receptum, nunquam ampliùs à ſe diſcedere patiatur. In fine recitandum eſt *Pater noſter*.

Exeam⁹. ad eũ extrà caſtra impropiũ ei⁹. portantes. *Hebr.13.*

CONTEMPLATIO REGNI IESV CHRISTI.

Oratio Præparatoria fiet more ſupradicto.

PRæludium primum ad conſtructionem loci nunc erit, vt ſpectare nos imaginemur ſynagogas, villas, & oppida, quæ prædicans Chriſtus pertranſibat: & ſic de locis alijs.

Secundum, ad gratiam poſcendam pertinens, in hac parte erit, petere à Deo, ne obſurdeſcamus vocante nos Chriſto, ſed ad ſequendum, ac obtemperandum prompti ſimus.

PVnctum primum eſto, proponere mihi ob oculos humanum Regem diuinitus electum, cui Principes, & populi omnes Chriſtiani reuerentiam, & obſequium præſtare debeant.

SEcundum eſt, imaginari quòd audiam illum Regem loquentem ad omnes ſubditos: In animo eſt mihi regiones infidelium vniuerſas ditioni meæ ſubijcere: Quicumque igitur comitari me velit; paratus ſit oportet non alio vti victu, veſtitu, rebuſque alijs, quàm me vtentem conſpexerit: In ijſdem quoque laboribus, vigilijs, & caſibus cæteris mecum perſiſtendum erit, vt particeps fiat victoriæ, & felicitatis vnuſquiſque, prout laborum, ac moleſtiarum ſocius extiterit.

TErtium eſt; conſiderare quidnam reſpondere debeant Regi amantiſſimo, & liberaliſſimo fideles ſubditi, & quàm promptè ad omnem eius voluntatem offerre ſe accinctos. Contra verò ſi quis non obaudiret; quanto apud homines vniuerſos vituperio dignus eſſet, atque quàm ignauus miles æſtimandus.

PArs ſecunda huius Exercitij conſiſtit in collatione ſimilitudinis inter dictum Regem, & Dominum IESVM Chriſtum, circa triplex illud punctum.

Primò, ſic applicabimus exemplum: Si terrenus ille Rex, cum bellica ſua euocatione, dignus eſt, cui attentio, & obſequium præſtetur; quantò magis Chriſtus Rex æternus, mundoque toti conſpicuus, qui ſingulos ad ſe his inuitat verbis? *Mea hæc* eſt iuſtiſſima voluntas, totius mundi dominium mihi vendicare, inimicos meos debellare omnes, ac ita demum in Patris mei gloriam intrare. Proinde quiſquis eò mecum venire cupit, laboret mecum neceſſe eſt: labori enim præmium reſpondebit.

Secundò, ratiocinabimur neminem fore ſanæ mentis, qui non cupidiſſimè Chriſti ſeruitio ſe totum offerat, & addicat.

Tertiò, iudicandum erit, quòd ij, qui ſe obſequijs illius prorſus duxerint mancipandos, non ſeipſos tantùm ad laborum tolerantiam; verùm etiam maiora, & præclariora quædam munera oblaturi ſunt, expugnata carnis, ſenſuum, amoriſque proprij, & mundani rebellione. Vndè reſpondebit quiſque in hunc ferè modum.

EN, ò Rex ſupreme, ac Domine vniuerſorum, tua ego, licet indigniſſimus, fretus tamen gratia, & ope, me tibi penitus offero, meaque omnia tuæ ſubijcio voluntati: atteſtans coram infinita bonitate tua, necnon in conſpectu glorioſæ Virginis Matris tuæ, totiuſque Curiæ cæleſtis, hunc eſſe animum meum, hoc deſiderium, hoc certiſſimum decretum, vt (dummodò in maiorem laudis tuæ, & obſequij mei prouentum cedat) quàm poſſim proximè te ſequar, & imiter in ferendis iniurijs, & aduerſis omnibus, cum vera tum ſpiritus, tum etiam rerum paupertate: Si (inquam) Sanctiſſimæ tuæ Maieſtati placeat ad tale me vitæ inſtitutum eligere, atque recipere.

SECVNDVS ORANDI MODVS ex vocum Orationis ſingularum perpenſa ſignificatione.

Additio eadem, quæ ſuperiùs, it præuia.

Oratio Præparatoria perſonæ congruet, ad quam dirigitur.

SEcundus orandi modus eſt, vt flexis genibus, vel ſedendo (pro habitudine corporis, & animi deuotione) oculis vel clauſis, vel defixis in partem vnam, neque huc, & illuc motis, precationem Dominicam à principio recitemus, & in prima voce, quæ eſt, Pater, meditationis figamus pedem, quàmdiu circa eam variæ nobis ſignificationes, ſimilitudines, ſpirituales guſtus, & aliæ commotiones deuotæ incident: & ita deinceps per ſingula eiuſdem, vel alterius Orationis verba factitabimus.

Regulæ tres circa hæc ſeruandæ.

PRima, vt in tali precationis cuiuslibet ruminatione, horæ ſpatium inſumamus: quo expleto, Aue Maria, Credo, Anima Chriſti, & Salue Regina, ſemel iuxta communem morem, vel mente ſola, vel etiam voce percurrantur.

Secunda eſt, quòd, ſi orantibus hoc modo nobis, in vna voce, vel duabus meditatio affluat, & interna ſimul delectatio; poſtponenda erit tranſcurrendi cura, licet hora tota prætereat: qua elapſa, reliquum Orationis curſim recitetur.

Tertia, vt quando ita contigerit meditandæ voci vni, aut pauculis horam impendiſſe; poſtridie recitato breuiter eo, quod excuſſum fuit, ad ſequentis verbi conſiderationem pergamus.

Poſt excuſſam verò ad hunc modum Dominicam precationem totam, ſuccedet Salutatio Angelica: deinde alia, atque alia Oratio: vt ſine interruptione hæc orandi exercitatio procedat.

Ad hæc, Oratione qualibet ſic completa, perſonam illam, ad quam pertinebat, paucis compellabimus, virtutem aliquam, aut gratiam petentes, qua maximè indigere nos ſenſerimus.

REGVLAE VTILES ad pleniorem ſpirituum diſcretionem.

PRima eſt, quòd proprium eſt Dei, & Angeli cuiuſque boni, veram infundere ſpiritualem lætitiam animæ, quam mouent, ſublata triſtitia, & perturbatione omni, quam ingeſſit Dæmon: cùm hic è contrario ſophiſticis argumentis quibuſdam, veri ſpeciem præſeferentibus, lætitiam illam in anima repertam oppugnare ſoleat.

SEcunda, ſolius eſt Dei conſolari animam, nulla præcedente conſolationis cauſa, cùm ſit hoc proprium Creatoris, ſuam ingredi creaturam, & illam in amorem ſui totam conuertere, trahere, & mutare. Cauſam verò præcedere nullam tunc dicimus; quando nec ſenſibus, nec intellectui, neque voluntati noſtræ quicquam obiectum eſt, quod eiuſmodi conſolationem cauſare ex ſe poſſit.

TErtia, quoties præceſſit conſolationis cauſa, auctor eius poteſt exiſtere tam malus Angelus, quàm bonus: ſed ad fines tendunt contrarios: bonus quidem vt anima in boni cognitione, & operatione magis proficiat: malus autem vt malè agat illa, & pereat.

QVarta, id moris eſt ſpiritui maligno, vt in lucis Angelum transfigurans ſeſe, cognitis pijs animæ votis, primùm obſecundet, mox indè ad peruerſa ſua deſideria illam alliciat. Simulat etenim ab initio bonas, ſanctaſque hominis cogitationes ſequi, & fouere: at deinde in occultas fallaciarum ſuarum pedicas paulatim tractum illaqueat.

QVinta, ſedulò, & accuratè excutiendæ ſunt cogitationes noſtræ circa principium, medium, & finem ſuum: quæ tria ſi rectè ſe habeant; Angeli boni argumentum eſt cogitationes illas ſuggerentis: ſin autem per di-

diſcurſum mentis aliquid offertur, vel ſequitur, quod ex ſe malum ſit, vel auocet à bono, vel ad minus bonum impellat, quàm anima priùs quærendo ſequi decreuiſſet, vel animam ipſam defatiget, angat, ac perturbet, ſublata quæ priùs aderat quiete, pace, & tranquillitate; euidens tunc erit indicium auctorem eſſe cogitationis eiuſmodi ſpiritum malignum, vtpote vtilitati noſtræ ſemper aduerſantem.

SExta, quoties contingit in aliqua ſuggeſtione deprehendi hoſtem ex cauda ſua ſerpentina, ideſt fine malo, quem ſemper nobis inſinuare ſtudet; tunc plurimùm iuuat reuoluere diſcurſum totum, & notare quid ab initiò prætexuerit bonæ cogitationis, & quomodo præcedentem ſpiritualis guſtus ſuauitatem, animi ſerenitatem ſenſim amouere, ac venenum ſuum infundere tentarit: vt per huiuſmodi experimentum, cognitæ illius fraudes, faciliùs deinceps caueantur.

SEptima, eorum, qui promouent in bono ſalutis, animis ſe inſinuat vterque ſpiritus diuerſo modo: bonus quidem leniter, placidè, ac ſuauiter, ſicut aquæ ſtilla in ſpongiam illabens: malus verò duriter, implacidè, & violenter, cum ſtrepitu quodam, ſicut imber decidens in petram: illis autem, qui in dies tendunt in deterius, oppoſitum prorſus vſu venit: cuius ſanè diuerſitatis ratio eſt, quatenus Angelo vtrilibet ſimilis eſt, vel diſſimilis animæ ipſius diſpoſitio: ſi enim contrariam ſibi eam alteruter Spiritus inuenerit; cum ſtrepitu, & pulſu, qui facilè aduerti queat, ei ſe coniungit: ſi verò conformem; tamquam in propriam, & apertam domum ſubit cum quiete.

OCtaua, quoties ſine præuia vlla cauſa conſolatio nobis adeſt, quamuis ei tanquam diuinitus immiſſæ, vt ſupra dictum eſt, nihil fallaciæ ſubeſſe poſſit; debemus tamen attentè, ac ſolicitè diſtinguere præſens conſolationis

nis

nis tempus à proximo ſequente, in quo anima feruet adhuc, & fauoris diuini nuper accepti ſentit reliquias: nam poſteriore hoc tempore frequenter accidit, vt vel ex habitu, diſcurſu, & iudicio proprio, vel ex boni, aut mali ſpiritus inſtinctu aliqua ſentiamus, vel deliberemus, quæ cùm ab ipſo Deo citra medium non emanent; ſolerti indigent diſcuſſione, priùs quàm accipiant aſſenſum, vel in opus veniant.

NOTANDA

pro Secunda hebdomada.

PRimum; quòd tam in hac, quàm in qualibet ſequente hebdomada nullum debeo legere, vel cogitare aliud myſterium, niſi quod eadem hora, aut die conſiderandum ſit: cùm alioquin vnum alteri obturbet.

SEcundum, quòd in hac hebdomada ſecunda, ex decem Additionibus in prima traditis, variari debent ſecunda, ſexta, & ſeptima, cum decima ex parte. In ſecunda quidem hoc mutatur, quòd, ſimul atque excitor à ſomno, meditationem proximè inſtantem debeo menti obijcere, ac deſiderium prouocare cognoſcendi clariùs Incarnati æterni Verbi, vt ipſi ſeruiam, & adhæreſcam tantò propenſiùs; quantò incredibiliorem erga me bonitatem eius perſpexero. In ſexta verò, vt frequenti verſem memoria vitam Chriſti à tempore Incarnationis ad locum vſque, ſiue myſterium, de quo in præſenti die, vel hora ſum meditaturus. In ſeptima, vt luce, vel obſcuritate, ſereno cælo, vel turbido delecter, quatenus ad ſcopum refert deſideratæ rei pertingendum. In decima, vt ita me geram, ſicut exigere videtur myſterij contemplandi genus: cùm nonnulla ex myſterijs pœnitentiam requirant, alia non item. Decem igitur Additionibus vtendum erit circumſpectè.

Ter-

TErtium eſt vltimò notandum , quòd in omnibus aliarum horarum (præterquam noctis mediæ,& auroræ) Exercitijs , aſſumendum erit aliquid , quod ſecundæ , & tertiæ Additioni æquiualeat , hunc in modum : vbi primùm in mentem veniet, adeſſe meditandi horam ; priuſquam accedam, proſpiciam eminus , quò ferar, & coram quo ſim appariturus: ac tranſcurſa obiter Exercitij oblati parte,contemplationem ſtatim auſpicabor.

Deſcendit ad ima ut uos tolleret ad ſuperna.

Phil: Carp:

MEDITATIO PRIMA
*De Incarnatione IESV Chriſti. Luc.*1.

Oratio Præparatoria nihil à ſuperioribus variatur.

PRæludium primum eſt, proferre in medium contemplandæ rei hiſtoriam, quæ hoc loco erit. Quomodo Perſonæ tres Diuinæ, vniuerſam terræ ſuperficiem ſpeculantes, hominibus refertam, qui ad infernum deſcendebant, in Deitatis ſuæ æternitate decernunt, vt Secunda Perſona, pro ſalute humani generis, naturam hominis aſſumat. Vndè, adueniente tempore præſtituto, Archangelus Gabriel ad B. Virginem Mariam nuncius deſtinatur.

SEcundum pertinet ad loci compoſitionem, quæ erit viſio imaginaria, perinde ac ſi oculis pateret, terræ vniuerſæ ambitus, quam habitant tot diuerſæ gentes. Deinde ad certam Mundi partem domuncula ſpectetur B. Virginis, apud Nazareth, in Prouincia Galilææ ſita.

TErtium continet gratiæ poſtulationem, vt intimè cognoſcam, quo pacto Dei Filius mei cauſa ſit Homo factus, vt ardentiùs ipſum amem, & abhinc ſequar ſtudioſiùs.

1. ANgelus Gabriel B. Virginem ſalutans, Diuini Verbi conceptionem ei nunciat: *Ingreſſus Angelus ad eam, dixit: Aue gratia plena, &c. Ecce concipies in vtero, & paries filium.*

2. Confirmat Angelus id, quod prædixerat, adducto exemplo de S. Ioannis Baptiſtæ conceptione admiranda: *Et ecce Eliſabeth cognata tua, & ipſa concepit filium in ſenectute ſua.*

3. Reſpondit Angelo Virgo ſancta: *Ecce ancilla Domini, fiat mihi ſecundùm verbum tuum.*

PVnctum primum eſt, vt ſpeculer Perſonas omnes, de quibus agitur: & primò quidem homines ſuper faciem terræ degentes, adeo moribus, geſtibus, & actionibus

nibus diuerſos : quoſdam albos, & nigros alios: nonnullos fruentes pace, & reliquos bellis agitatos : hunc plorantem,& ridentem illum: ſanum vnum,& alterum ægrotum: naſcentes multos, & multos viciſſim morientes, cæteraſque varietates propè innumeras. Deinde contemplandæ erunt Perſonæ tres Diuinæ è ſolio regali ſuo intuentes omnia hominum genera, in ſuperficie terræ, cœcorum more viuentium,paſſimque morientium, & deſcendentium ad Infernum. Poſtea Virginem Mariam, cum Angelo eam ſalutante, conſiderabimus, aliquid indè ſemper ad nos reflectendo, vt ex conſideratione tali fructum aliquem referamus.

SEcundum punctum eſt, auditu interno excipere, quid loquantur Perſonæ omnes: vt homines in terris confabulantes,blaſphemantes,ſibique inuicem conuiciantes. Diuinæ verò Perſonæ in Cælo,de redimendo humano genere colloquentes. Virgo, & Angelus in cellula de Incarnationis myſterio tractantes. Quorum omnium reflexione,ſeu applicatione quadam ad me ipſum facta, ſtudebo ex ſingulis non nihil fructus decerpere.

TErtium conſequenter erit, actiones quoque Perſonarum ſimul attendere: vtputa, quomodo ſe inuicem Mortales infeſtent, concutiant, trucident, & omnes ruant ad inferos. Quomodo Sanctiſſima Trinitas Incarnationis opus exequatur. Quomodo item ſua Angelus fungatur legatione, & B.Virgo, humillimè ſe gerens, Diuinæ gratias agat Maieſtati. Ex quibus ad nos ipſos,vt dictum eſt,reflexis,fructus obiter eſt legendus.

COlloquium poſtremò ſubijciam, diſquiſitis ſtudiosè verbis, quibus Diuinam quamlibet Perſonam, Verbum Incarnatum, & ipſius Matrem dignè valeam compellare: petendo etiam pro affectu, quem in me ſenſero, quicquid ad maiorem iuuet imitationem Domini mei Ieſu Chriſti, velut nunc recens Incarnati. Recitabitur in fine, *Pater noſter*.

Aut Xp̄us fallitur, aut mundus errat. Ber. Na[illegible]

CONTEMPLATIO SECVNDA

De Natiuitate. Lucæ 2.

Oratio Præparatoria ſicut ſupra.

PRæludium primum ex hiſtoria dependet, quæ recenſenda eſt ab egreſſu B. Virginis ex oppido Nazareth: quo ſcilicet modo ipſa iam nono menſe grauida, & inſidens aſinæ (vt piè meditari licet) ac Ioſeph comes, cum Ancillula, & boue, profecti ſunt Bethlehem, tributum à Cæſare exactum pro ſe ſoluturi.

SEcundum verò deducendum erit ex conſideratione itineris, æſtimata eius longitudine, obliquitate, lenitate, vel aſperitate paſſim occurrente: deinceps etiam Natiuitatis locum rimabimur, ſpeluncæ ſimilem: latum, vel anguſtum: planum, vel erectum: commodè, vel incommodè paratum.

TErtium à ſuperiore nihil mutabitur.

1. **B**Eata Maria, cum Ioſeph ſponſo ſuo, è Nazareth proficiſcitur Bethlehem: *Aſcendit autem & Ioſeph à Galilæa, &c. in Bethlehem, &c. vt profiteretur cum Maria deſponſata ſibi vxore prægnante.*

2. *Peperit filium ſuum primogenitum, & pannis eum inuoluit, & reclinauit eum in præſepio.*

3. Eo tempore *facta eſt cum Angelo multitudo militiæ cæleſtis laudantium Deum, & dicentium: Gloria in altiſſimis Deo, &c.*

PVnctum primum eſt, aſpectus Perſonarum, vt Virginis Deiparæ, & Ioſeph coniugis, cum Famula, & Chriſti Domini, vt infantis nunc primùm nati: Inter quos me adeſſe fingam, tamquam pauperculum, eorum vtcumque neceſſitatibus, cum reuerentia maxima, famulantem. Ac indè quid ad me redire emolumenti, ex tali ſpectaculo poſſit, diſpiciam.

SEcundum conficitur ex verborum, quæ ibidem fiunt, apprehenſione fructuoſa.

TErtium, ex negotiorum, quæ illic geruntur, inſpectione: puta itineris, laborum, & cauſarum, ob quas ſummus omnium Dominus in ſumma natus ſit egeſtate, laturus quoque in hac vita, cum perpetua paupertate, labores, famem, ſitim, æſtum, frigus, opprobria, verbera, & Crucem tandem ſubiturus, idque mei cauſa. Vndè per ſingula ſtudebo prouentum aliquem ſpiritualem colligere.

HÆc demum concludenda erunt inito Colloquio, & finito cum, *Pater noſter*.

TERTIA CONTEMPLATIO
eſt Repetitio præcedentium duarum.

PRo tertio Exercitio, ſeu Contemplatione, repetuntur duæ præcedentes, cum oratione præparatoria, & ijſdem tribus præludijs, notando vbique, & fixiùs tractando illas partes, in quarum priore tranſcurſu, aliquid illuſtrationis, conſolationis, vel deſolationis acceperim.

Subdetur etiam Colloquium cum oratione Dominica, vt priùs.

NOtandum, eùmdem eſſe repetendi Exercitij modum, & ordinem in hac hebdomada, & in ſequentibus, qui fuit in prima: niſi quòd mutatur materia, eàdem forma permanente.

QVARTA CONTEMPLATIO.

EST primæ,ac ſecundæ iterata repetitio, proximæ præcedenti penitus conformis .

QVINTA CONTEMPLATIO
eſt *Applicatio Senſuum ad prædictas.*

POſt orationem Præparatoriam, cum tribus iam dictis præludijs, apprimè conducit, quinque imaginarios Senſus, circa primam, & ſecundam contemplationem, eo, qui ſequitur, modo exercere, prout res ſubiecta feret.

Punctum primum erit, ſecundùm imaginationem reſpicere perſonas omnes, &, notatis, quæ circa eas occurrent, circumſtantijs, vtilitatem noſtram elicere.

Secundum, velut audiendo quid loquantur, aut loqui eas deceat, omnia in vſum noſtrum trahere.

Tertium, interiore quodam guſtu, & olfactu ſentire, quanta ſit ſuauitas, & dulcedo animæ, diuinis donis, ac virtutibus imbutæ, iuxta rationem perſonæ, quam conſideramus, adaptando nobis ea, quæ fructum aliquem afferre poſſint.

Quartum, per internum tactum attrectare, ac deoſculari veſtimenta, loca, veſtigia, cæteraque perſonis talibus coniuncta, vndè fiat nobis deuotionis, vel boni cuiuslibet ſpiritualis maior acceſſio.

Huic erit Contemplationi per Colloquium imponendus finis, ſicut prioribus, adiecto itidem, *Pater noſter.*

DE PVRIFICATIONE B. VIRGINIS, & Pueri IESV Præſentatione. Luc. 2.

Oratio Præparatoria, & Præludia iuxta morem.

PRimò, detulerunt puerum in templum, vt præſentarent eum Deo, tanquam primogenitum, offerentes pro eo conſuetum munus, *Par Turturum, aut duos pullos Columbarum*.

SEcundò, Simeon veniens eadem hora in templum, *Accepit eum in vlnas ſuas, & benedixit Deum, & dixit: Nunc dimittis ſeruum tuum Domine*, &c.

TErtiò, Anna *Superueniens confitebatur Domino, & loquebatur de illo omnibus, qui expectabant redemptionem Iſraël*.

DE FVGA IN AEGYPTVM.
Matth. 2.

Oratio Præparatoria, & Præludia iuxta morem.

PRimò, volens Herodes Puerulum IESVM interficere, occidi fecit Innocentes, præmonito Ioſeph per Angelum, vt in Ægyptum profugeret: *Surge, & accipe Puerum, & Matrem eius, & fuge in Aegyptum.*

SEcundò, iter corripuit Ioſeph Aegyptum versùs: *Qui conſurgens nocte &c. ſeceſſit in Aegyptum.*

TErtiò: *Et erat ibi vſque ad obitum Herodis.*

DE VITA DOMINI

Ab anno ætatis ſuæ duodecimo vſque ad trigeſimum. Luc. 2.

Oratio Præparatoria, & Præludia iuxta morem.

PRimò, quomodo ſubditus erat, & obediens Parentibus.

SEcundò, *Proficiebat ſapientia, & ætate, & gratia, &c.*

TErtiò, videtur fabrilem artem exercuiſſe, cùm dicat Sanctus Marcus cap. ſexto: *Nonne hic eſt faber?*

DE ASCENSV in Templum anno duodecimo, Luc. 2.

Oratio Præparatoria,& Præludia iuxta morem.

PRimò: natus IESVS annos duodecim, è Nazareth profectus eſt Hieroſolymam.

SEcundò, remanſit illic neſcijs Parentibus.

TErtiò, poſt triduum inuenerunt eum in Templo, ſedentem inter Doctores: & ipſe illis cauſam moræ percontantibus reſpondit: *Neſciebatis quia in his, quæ Patris mei ſunt, oportet me eſſe?*

Eligite hodie cui ſeruire potiſſimum debeatis. *Ioſ. 24.*

MEDITATIO DE DVOBVS VEXILLIS. Vno quidem IESV Chriſti optimi noſtri Imperatoris: altero verò Luciferi, hoſtis hominum capitaliſſimi.

Oratio Præparatoria fit ſecundùm morem.

PRæludium primum erit hiſtorica quædam conſideratio Chriſti, ex vna parte, & ex altera Luciferi: quorum vterque omnes homines ad ſe vocat, ſub Vexillo ſuo congregandos.

SEcundum eſt ad conſtructionem loci, vt repræſentetur nobis campus ampliſſimus circa Hieroſolymam, in quo Dominus IESVS Chriſtus, tanquam bonorum hominum omnium ſummus Dux, aſſiſtat. Rurſus alter campus in Babylonia, vbi ſe Lucifer, malorum, & aduerſariorum Ducem exhibeat.

TErtium: ad gratiam petendam illud erit, vt poſcamus exploratas habere fraudes mali Ducis, inuocata ſimul Diuina ope ad eas vitandas: Veri autem, Optimique Imperatoris Chriſti, agnoſcere mores ingenuos, ac per gratiam imitari poſſe.

PVnctum primum eſt: Imaginari coram oculis meis, apud Campum Babylonicum, Ducem Impiorum in Cathedra ignea, & fumoſa ſedere, horribilem figura, vultuque terribilem.

SEcundum eſt: Aduertere quomodò conuocatos Dæmones innumeros, per totum Orbem ſpargit ad nocendum, nullis ciuitatibus, & locis, nullis perſonarum generibus immunibus relictis.

TErtium: Attendere cuiuſmodi concionem habeat ad miniſtros ſuos, quos inſtigat, vt, correptis, iniectiſque laqueis, & catenis, homines primùm trahant, quod ferè contingit, ad cupiditatem diuitiarum: vndè poſtea faciliùs in mundani honoris ambitionem, ac demum in

in ſuperbiæ barathrum deturbari queant.

Atque ita tres ſunt præcipui tentationem gradus, in Diuitijs, Honoribus, & Superbia fundati: ex quibus in alia vitiorum genera omnia præceps fit decurſus.

SIMILITER EX OPPOSITO, conſiderandus eſt Summus, Optimuſque noſter Dux, & Imperator Chriſtus.

PVnctum primum erit: Conſpicari Chriſtum in amœno Campo, iuxta Hieroſolymam, humili quidem conſtitutum loco, ſed valdè ſpecioſum forma, & aſpectu ſummè amabilem.

SEcundum autem eſt: Speculari quo pacto ipſe Mundi Dominus vniuerſi, Electos Apoſtolos, Diſcipulos, & Miniſtros alios per orbem mittat, qui omni hominum generi, ſtatui, & conditioni doctrinam ſacram, ac ſalutiferam impartiant.

TErtium: Auſcultare concionem Chriſti exhortatoriam ad ſeruos, & amicos ſuos omnes in opus tale deſtinatos, qua eis præcipit, vt iuuare ſtudeant quemlibet: ac primò inducendum curent ad ſpiritualem affectum paupertatis: & inſuper (ſi Diuini obſequij ratio, & electio cæleſtis eo ferat) ad ſectandam actu ipſo veram paupertatem: deinde vt ad opprobrij, contemptuſque deſiderium alliciant, vndè humilitatis virtus enaſcitur. Et ita tres conſurgunt perfectionis gradus, videlicet Paupertas, Abiectio ſui, atque Humilitas: quæ ex diametro Diuitijs, Honori, & Superbiæ opponuntur, ac virtutes omnes ſtatim introducunt.

COlloquium poſtea formandum erit ad Virginem Beatam, implorandaque eſt per eam à Filio gratia, vt recipi poſſim, & manere ſub Vexillo eius: Idque primùm, per ſpiritualem tantùm paupertatem, aut etiam in rerum expoliatione ſitam (ſi quidem ad eam me vocare, atque ad-

admittere dignabitur.) deinde per abiectionem quoque, ſeu ignominiam, vt ipſum imiter viciniùs: deprecando tamen culpam aliorum: ne contemptus mei, tàm in alicuius detrimentum, quàm in offenſam Dei cedat.

Terminabitur primum hoc Colloquium per, *Aue Maria.*

SEcundum Colloquium ad Chriſtum hominem dirigitur, vt mihi à Patre impetret illud idem: ſubdeturque in fine oratio quæ ſequitur.

ANima Chriſti ſanctifica me: Corpus Chriſti ſalua me: Sanguis Chriſti inebria me. Aqua lateris Chriſti laua me: Paſſio Chriſti conforta me: ò bone IESV exaudi me: intra tua vulnera abſconde me: ne permittas me ſeparari à te: ab hoſte maligno defende me: in hora mortis meæ voca me, & iube me venire ad te: vt cum Sanctis tuis laudem te in ſæcula ſæculorum. Amen.

TErtium ad Patrem, vt annuat petitioni, cum *Pater noſter.*

SEQVAR TE QVOCVMQVE IERIS. Mat. 8.

MEDITATIO DE TRIBVS HOMINVM Claſſibus, ſeu differentijs, vt potiſſimam partem amplectamur.

Oratio Præparatoria, vt ſemper antehac.

PRæludium primum fiat, propòſitis, vice hiſtoriæ, tribus Hominum Claſſibus diſtinctis, quarum vnaquæque decem millia ducatorum alio, quàm diuini cultus, & amoris ſtudio ſibi parauerit: nunc autem placatum habere Deum, & ſalua fieri exoptet, ſublato vtcumque noxio affectu rerum, vtpote ſalutis impedimento.

SEcundum eſt, loci cuiuſdam imaginaria conſtructio, in quo videam me ipſum coram Deo, Sanctiſque omnibus, cum deſiderio aſtantem, atque perſeuerantem, quonam pacto ipſi Deo placere queam potiſſimùm.

TErtium eſt, optatæ rei petitio, nimirum gratiæ, per quam id eligam, quod & Deo acceptiſſimum, & mihi ſaluberrimum futurum ſit.

PRima igitur Claſſis optat quidem acquiſitæ rei exuere affectum, vt conciliari Deo poſſit: ſed media, debitaque adminicula, toto vitæ tempore, non admouet.

SEcunda itidem, affectum malè ordinatum auferre cupit: ſed rem interim mordicus tenere, ac Deum potius trahere ad votum proprium, quàm, relicto impedimento, per conducibiliorem ſtatum ad illum tendere.

TErtia poſtremò, affectum inſincerum volens abijcere, rem ipſam vel tollere, vel tenere æquè parata eſt, prout ad diuinum cultum commodiùs fore, vel ex diuino inſtinctu, vel ex rationis dictamine animaduerterit. Ac inre-

interim omnia relinquens integra , illud tantùm verſat & inquirit : nec aliam admittit , relinquendæ, vel retinendæ rei acquiſitæ cauſam; præter rationem, ac deſiderium diuinæ gloriæ , vt quàm maxima ſit .

COlloquia tria ſubſequentur , vt nuper facta ſunt de Vexillis .

NOtandum ad hæc , quòd vbi affectum ſentimus paupertati perfectæ, quæ tum in ſpiritu, tum in rerum abdicatione ſubſiſtit , aduerſantem , & ad diuitias magis inclinantem ; multùm confert, ad eum elidendum, petere ex Deo, licèt renitente carne, vt ad paupertatem eiuſmodi ſectandam nos eligat : ſeruabimus tamen interea deſiderij noſtri libertatem , qua liceat conuenientiorem ſeruitio diuino viam inuadere .

Mihi abſit gloriari niſi in Cruce Dñi Nrī Ieſu Crī. *Gal. 6.*

TRES MODI HVMILITATIS.

PRimus Humilitatis modus hic eſt ad ſalutem neceſſarius, vt me penitus ſubdam Diuinæ legi obſeruandæ: vtque ne mundi quidem totius oblato mihi dominio, vel extremo vitæ diſcrimine obiecto, tranſgrediar, ex deliberato, mandatum vllum diuinum, aut humanum, quod quidem peccati Mortalis vinculo nos obliget.

SEcundus maioris eſt perfectionis, vt fixo animo ad diuitias, & paupertatem, honorem, & ignominiam: breuitatem vitæ, ac longitudinem; æquè ſim propenſus, vbi aqualis eſt diuinæ laudis, & ſalutis meæ occaſio: vtque nulla vel humanæ quantæcunque felicitatis, vel propriæ mortis conditione propoſita, adducar vnquam, vt culpam, licet venialem tantùm, decernam admittere.

TErtius eſt modus Humilitatis abſolutiſſimæ, vt priores duos iam adeptus, etiamſi, nullo ſuperaddito, laus Dei par foret; ad maiorem tamen imitationem Chriſti, eligam potiùs cum eo paupere, ſpreto, & illuſo, pauperiem, contemptum, & inſipientiæ titulum amplecti, quàm opes, honores, & ſapientiæ æſtimationem.

POrrò ad gradum hunc Humilitatis attingendum, magnum afferet compendium, triplicis Colloquij præcedentis de Vexillis vſus: per quod ſuppliciter poſcamus (ſi Diuinæ placeat benignitati) ad talem perduci electionem, ſiue maior, ſiue æqualis obſequij mei erga Deum, & gloriæ Diuinæ prouentus ſubſit.

DE BAPTISMO CHRISTI.

Matth. 3.

Oratio Præparatoria,& Præludia iuxta morem.

PRimò, Matri valedicens, è Nazareth ad Iordanis flumen ſe contulit,vbi tunc Ioannes baptizabat.

SEcundò, Baptizatus eſt à Ioanne, excuſante ſe primùm de indignitate: ſed compulſo his verbis: *Sine modò: ſic enim decet nos implere omnem iuſtitiam.*

TErtiò, Deſcendit Spiritus Sanctus ſuper eum, & vox de cælo ſic atteſtans: *Hic eſt Filius meus dilectus, in quo mihi complacui.*

DE TENTATIONE CHRISTI.

Luc.4. & Matth. 4.

Oratio Præparatoria, & Præludia de more.

PRimò, poſt Baptiſmum ſeceſſit in deſertum Chriſtus, & ibi, per dies quadraginta, & totidem noctes, ieiunauit.

SEcundò, ter ab Inimico tentatus eſt: *Accedens Tentator dixit ei: Si Filius Dei es, dic, vt lapides iſti panes fiant. Mitte te deorſum. Hæc omnia tibi dabo, ſi cadens adoraueris me.*

TErtiò, *Angeli acceſſerunt, & miniſtrabant ei.*

PRAELVDIVM AD ELECTIONEM *faciendam.*

AD benè quippiam eligendum, noſtræ ſunt partes, vt oculo puro ac ſimplici ſpectemus, quorſum fuerimus creati: nimirum ad laudem Dei, & ſalutem noſtram. Quapropter eligenda ſunt ea tantùm, quæ conducunt ad dictum finem, cùm vbique fini medium, non medio finis habeat ſubordinari. Vndè errant, qui Vxorem ducere primitùs, aut Eccleſiaſticum munus, ſeu beneficium adipiſci ſtatuunt, atque ita demum Deo poſtea inſeruire: vtentes præpoſterè fine, ac medio: nec ad Deum tendentes rectà, ſed obliquè ipſum ad peruerſa vota ſua pertrahere conantes. Atqui è contrario planè agendum eſt, propoſito primùm diuino cultu, tanquam fine noſtro, & electo deinceps Coniugio, vel Sacerdotio, cæteriſque rebus omnibus, quatenus expedit, ad præfixum finem ordinatis. Idcirco nihil mouere nos debet ad medijs quibuſuis vtendum, aut ſuperſedendum, niſi habita imprimis tam diuinæ laudis, quàm noſtræ ſalutis certa ratione.

INTRODVCTIO AD ELIGENDARVM rerum notitiam.

PRimum punctum eſt, quòd res omnes, quæ ſub electionẽ cadunt, neceſſariò bonæ eſſe debent ex ſe ipſis, aut certè non malæ, nec niſi conſonæ inſtitutis orthodoxæ Matris Eccleſiæ.

Secundum, quòd genera duo rerum electioni quadrant. Nam quarundam electio immutabilis eſt, vt Ordinis Sacerdotalis, & Matrimonij: aliarum verò mutari poteſt, ſicut redditųum Eccleſiaſticorum, vel ſæcularium, quos recipi, & relinqui ex cauſa fas eſt.

Tertium, quòd circa ea, de quibus facta iam ſit electio immutabilis, nihil ſupereſt eligendum. Sed aduertendum eſt, quòd ſi quis improuidè, nec ſinè obliquis affectionibus, aliquid elegerit, quod non liceat retractare; reliquum eſt, vbi eum cœperit pœnitere facti, electionis damnum probitate vitæ, & operum ſolertia penſare: reſilire autem nullo pacto decet, quamuis electio iſtiuſmodi non videatur vocatio diuina eſſe, vtpote obliqua, atque inconſulta: qua in re non pauci errant, electionem malam, & obliquam, pro diuina vocatione reputantes: cùm hæc ſemper pura & clara ſit, non carnali vllo affectu, vel ſtudio peruerſo mixta.

Quartum, quòd, ſi quis debito modo & ordine, abſque carnali, mundanoque affectu, quippiam elegit, quod mutari poſſit, non eſt cur violet electionem talem; ſed potiùs, vt in ea magis ac magis proficiat, adniti debet.

Notandum autem eſt, quòd ſi electio rerum huiuſmodi mutabilium, non ita rectè, atque ſincerè proceſſerit; eam expedit corrigere, vt fructus vberior, & Deo gratior produci poſſit.

DE TEMPORE TRIPLICI

ad electiones rectè faciendas magis opportuno.

TEmpus primum erit, quando voluntatem diuina virtus ſic impellit, vt omnis dubitatio, immò etiam dubitandi facultas animæ ſublata ſit, quò minùs ſequatur impulſionem talem: ſicut legimus Beato Paulo, & Matthæo, & alijs nonnullis, vocante Chriſto, accidiſſe.

SEcundum eſt, quoties ſatis clarum, compertumque ſit beneplacitum diuinum, docente id aliquo conſolàtionum, deſolationum, vel diuerſorum ſpirituum præuio experimento.

TErtium eſt, quando per animi taanquillitatem, aliquis, conſiderato fine, ad quem conditus eſt (ad Dei gloriam ſcilicet, & ſalutem ſuam) eligit certum vitæ genus intra Eccleſiæ Catbolicæ limites conſtitutum, per quod, ceu medium, commodiùs, ſecuriùſque ad ſuum finem tendat.

POrrò tranquillitas ea tunc noſcitur adeſſe, quotieſcumque anima nullis agitata varijs ſpiritibus, vires naturales ſuas liberè exercet. Itaque niſi primi, vel ſecundi temporis beneficio electio contingat; ſupereſt ad tertium recurſus, duobus Modis ſequentibus diſtinctum.

DE TEMPORE TRIPLICI

ad electiones rectè faciendas magis opportuno.

TEmpus primum erit, quando voluntatem diuina virtus ſic impellit, vt omnis dubitatio, immò etiam dubitandi facultas animæ ſublata ſit, quò minùs ſequatur impulſionem talem: ſicut legimus Beato Paulo, & Matthæo, & alijs nonnullis, vocante Chriſto, accidiſſe.

SEcundum eſt, quoties ſatis clarum, compertumque ſit beneplacitum diuinum, docente id aliquo conſolàtionum, deſolationum, vel diuerſorum ſpirituum præuio experimento.

TErtium eſt, quando per animi taanquillitatem, aliquis, conſiderato fine, ad quem conditus eſt (ad Dei gloriam ſcilicet, & ſalutem ſuam) eligit certum vitæ genus intra Eccleſiæ Catbolicæ limites conſtitutum, per quod, ceu medium, commodiùs, ſecuriùſque ad ſuum finem tendat.

POrrò tranquillitas ea tunc noſcitur adeſſe, quotieſcumque anima nullis agitata varijs ſpiritibus, vires naturales ſuas liberè exercet. Itaque niſi primi, vel ſecundi temporis beneficio electio contingat; ſupereſt ad tertium recurſus, duobus Modis ſequentibus diſtinctum.

Venite ad me oẽs qui laboratis, & ego reficiã uos
Mat. 11.

DE APOSTOLORVM vocatione.

Oratio Præparatoria, & Præludia iuxta morem.

PRimò, videntur Sancti Petrus, & Andreas fuiſſe ter vocati: Primùm ad ſolam quamdàm Chriſti notitiam, *Ioan.* 1. Deinde ad ſequelam ſolum temporaneam, cum animo reuertendi ad piſcationem, *Luc* 5. Vltimò ad perpetuam ſequelam, *Matth.*4. *&* *Marc.*1.

SEcundò, vocauit filios Zebedæi, *Matth.* 4. Et Philippum, *Ioan.*1. Et Matthæum, *Matth.*9.

TErtiò, Vocati ſunt reliqui, licèt de quorumdam vocatione, & de ordine vocationum expreſsè mentio non fiat in Euangelio.

TRia hic expendenda ſunt. Primum quomodo erant Apoſtoli abiectæ conditionis.

Secundò, ad quantam fuerint dignitatem, & quàm ſuauiter vocati.

Tertiò, quibus gratiæ donis, ſupra omnes veteris Teſtamenti Patres, nouique Sanctos, euecti ſint.

DE SERMONE CHRISTI
habito in Monte. Matth. 5.

Oratio Præparatoria, & Præludia de more.

PRimò, Ad dilectos ſuos Diſcipulos octo Chriſtus Beatitudinis genera expoſuit. *Beati pauperes ſpiritu: Mites: Qui lugent: Qui eſuriunt, & ſitiunt iuſtitiam: Miſericordes: Muudo corde: Pacifici: Qui perſecutionem patiuntur.*

SEcundò, eos exhortatur, vt acceptis donis, ſeu talentis vtantur rectè: *Sic luceat lux veſtra coram hominibus, vt videant opera veſtra bona, & glorificent Patrem veſtrum, qui in cælis eſt.*

TErtiò, Oſtendit non ſoluere ſe legem, ſed implere: explicatis præceptis de vitando homicidio, furto, fornicatione, periurio: & de diligendis quoque inimicis: *Ego autem dico vobis: Diligite inimicos veſtros: Benefacite his, qui oderunt vos.*

DE AMBVLATIONE SVPER AQVAS.

Matth. 14.

Oratio Præparatoria, & Præludia iuxta morem.

PRimò: cùm in Monte adhuc eſſet Chriſtus, Diſcipulis in Nauiculam abire iuſſis, & *Dimiſſa turba, aſcendit in montem ſolus orare.*

SEcundò: cum agitaretur noctu nauicula, eò ipſe venit, ambulans ſuper aquas: vndè perterrefacti Diſcipuli, phantaſma eſſe iudicabant.

TErtiò: poſtquam dixerat ad eos: *Ego ſum, nolite timere*, Sanctus Petrus accedendi petijt facultatem: & gradiendo ſuper aquas, ob ſubortum metum, mergi cœpit: quem increpans Dominus de modica fide, nauiculam intrauit, & ceſſauit ventus.

Propoſui in conſpectu tuo vitam, & mortem. *Deut. 30.*

MODVS PRIOR SANAE,
Bonaque electionis faciendæ, ſex conſtans punctis.

PVnctum primum erit, proferre in medium rem deliberandam, vt de officio, vel beneficio, acceptandumne, an potiùs reijciendum ſit, & ita de cæteris rebus, quæ ad mutabilem electionem ſpectant.

Secundum eſt, adducto ante oculos, creationis meæ fine, in hoc conſiſtente, vt cum Dei laude ſaluus fiam, in neutram declinare partem amplectendæ, vel repudiandæ rei controuerſæ: quin potiùs, velut in medio quodam interſtitio, & æquilibrio ſubſiſtere, parato interim animo, vt in eam illico partem totus ferar, quam nouero diuinæ gloriæ, & ſaluti meæ fore aptiorem.

Tertium, obſecrare Dei clementiam, vt dignetur mentem inſtruere, & impellere voluntatem, quocumque potiùs mihi tendendum ſit, adhibito nihilò ſeciùs, pio, fidelique intellectus mei ratiocinio: per quod, apprehenſa, & probata Dei voluntate, ad electionem ferar.

Quartum, perpendere quot tandem commoda, vel adminicula, mihi ad finem meum proſequendum accedent, ex tali officio, vel beneficio ſuſcepto: quot rurſum ex eodem incommoda, & pericula impendent. Præterea quot per oppoſitum, omiſſo illo, tam commoda & adminicula, quàm diſcrimina & damna poſſim expectare.

Quintum, his præmiſſis, ratiocinari in vtramque partem: & iuxta ipſius rationis dictamen, ſepoſito carnis appetitu omni, electionem concludere.

Sextum, electione facta, ad orandum citò proſilire, & illam offerre Deo, perfectè demum, ſi ei placeat, recipiendam, & ſtabiliendam.

MODVS POSTERIOR BENE ELIGENDI, in Regulas quatuor, & Annotationem vnam diſtributus.

REgula prima, quòd, cùm oporteat per affectum ex Dei amore cælitùs infuſum fieri electionem; Eligentem conuenit perſentiſcere in ſe ipſo, quòd quicquid affectionis (ſiue multum, ſiue modicum ſit) erga rem electam tenet, ex ſolius Dei amore, & intuitu proficiſcatur.

Secunda eſt, conſiderare, ſi quis mihi vir amiciſſimus, cui nihil non perfectionis ineſſe cupiam, occurreret dubius ſuper electione huiuſmodi; quidnam ego illi decernendum maximè eſſem conſulturus. Quo animaduerſo, agendum & mihi ducam, vt ſuaderem alteri.

Tertia, mecum inſuper reputare, ſi Mors ingrueret, quem me mallem obſeruaſſe modum in præſenti deliberatione. Iuxta hunc igitur eligendum nunc eſſe facilè intelligam.

Quarta, proſpicere non minùs, quando pro tribunali ſiſtar iudicandus, quo me conſilio hac in re vſum eſſe vellem. Quo agnito nunc vtar, vt eo tempore magis ſim ſecurus.

Adnotandum eſt poſtremò, quòd hiſce Regulis quatuor, propter ſalutem meam, & animi quietem accuratè ſeruatis, debeo iuxta vltimum punctum Modi præcedentis, electionem ipſam definire, & offerre Deo comprobandam.

DE LAZARI SVSCITATIONE.

Ioan. 11.

Oratio Præparatoria, & Præludia conſueta.

PRimò: Audito Chriſtus nuntio de Lazari ægrotatione, per biduum ſubſtitit, vt euidentiùs foret miraculum.

SEcùndò: Antequam ſuſcitet mortuum, vtriuſque ſororis fidem exſtimulat: *Ego ſum reſurrectio, & vita: qui credit in me, etiam ſi mortuus fuerit, viuet.*

TErtiò: Collachrymatus, ac precatus priùs, ſuſcitauit illum: fuit autem, quo vſus eſt, ſuſcitandi modus, per mandatum: *Lazare veni foras.*

DE DIE PALMARVM.

Matth. 21.

Oratio Præparatoria, & Prælùdia iuxta morem.

PRimò: Præcepit Dominus adduci aſinam, & pullum. *Soluite, & adducite mihi: & ſi quis vobis aliquid dixerit, dicite, quia Dominus his opus habet: & confeſtim dimittet eos.*

SEcundò: Aſinam conſcendit Apoſtolorum veſtibus inſtratam,

TErtiò: Excepturus eum populus, cùm veniret obuiam, veſtimentis ſuis, & ramis arborum ſternebat viam, & canebat: *Hoſanna filio Dauid: benedictus, qui venit in nomine Domini; Hoſanna in altiſſimis.*

Dirupiſti uincula mea: tibi ſacrificabo. Ps. 115.

DE EMENDATIONE,

ſeu Reformatione circa vitæ ſtatum cuiuis facienda.

IN primis illud eſt aduertendum, quòd ſi quis vel matrimonio, vel officio dignitatis Eccleſiaſticæ adſtrictus (de temporalium verò bonorum quantitate, magna an parua ſit, non refert) vndè ipſi non vacet, aut parùm libeat, circa mutabilium rerum electiones verſari; operæ pretium eſt, earum loco methodum ei tradi, ſeu formulam aliquam, ex qua vitam ſuam, & ſtatum proprium poſſit emendare.

DEbet igitur, quiſquis eiuſmodi conditionem ſortitus eſt, vt finem creationis, & vitæ ſuæ, rectè ſtatuat, ac ſequatur, per exercitia ſupradicta, & electionum modos attendere, atque ruminando ſedulò colligere, quàm amplam domum, & familiam, æquum ſit ſe habere: quibus eam modis tractare, & adminiſtrare conueniat: quibus inſtruere verbis, & exemplis: quantum prætere a de poſſeſſis facultatibus ſumptum facere liceat in vſus proprios, ſiue domeſticos: quid rurſum pauperibus erogare, vel impendere pijs operibus deceat, nihil affectando aliud, nec quærendo, niſi quod honorem Dei, & ſalutem ſuam præſtet. Hoc enim vnuſquiſque perſuaſum habeat, tantùm ſe in ſtudijs ſpiritualibus promoturum eſſe, quantùm ab amore ſui ipſius, & commodi proprij affectione ſeſe abſtraxerit.

REGVLAE NONNVLLAE,

in diſtribuendis eleemoſynis ſeruandæ.

PRima: Si quid erogare libeat in homines genere, vel amicitia coniunctos, erga quos ſentitur procliuior affectus; attendendæ erunt regulæ quatuor, quas ex parte circa Electiones commemorauimus. Earum itaque prima hæc eſt, vt affectus erga tales meus, rectà proueniat ex amore Dei, quem certè amorem debeo ſentire in me, vt radicem eſſe, & cauſam cuiuſcumque meæ affectiónis, erga cognatos & amicos omnes, ac operam dare, vt in hoc præſenti negotio, præcipua ea ratio eluceſcat.

SEcunda: Vt conſiderem, ſi quis alter, cui parem mecum ſtatum, ſeu perfectionis gradum optem, me conſulat ſuper negotio iſtiuſmodi; quam ego illi erogationis faciendæ dictaturus ſim rationem. Hac igitur & me vti par eſt.

TErtia: Vt cogitem, ſi mihi vitæ nunc exitus inſtaret; quid in hac re egiſſe vellem potiſſimùm. Ita ergo agendum in præſentia decernam.

QVarta: Vt proſpiciam ſimiliter, quid mallem in die Iudicij à me fuiſſe ſuper his tranſactum: Id quod & nunc citra dubium præeligam.

QVinta: Vt quoties ad perſonas, mihi humano aliquo vinculo coniunctas, affectum meum ſentio magis inclinare; regulas quatuor prædictas ſedulò expendam, & iuxta eas examinem affectum: nihil de eleemoſyna, ſeu diſtributione facienda cogitans, donec ab animo, ſi quid non rectum ineſt, remouero.

Sexta:

SExta: Quamuis facultates diuino cultui, & vſui Eccleſiaſtico dicatæ, citra culpam aſſumi poſſint diſtribuendæ ab eo, qui ad hoc miniſterium ſit vocatus: cùm tamen plurimis, in determinanda proprijs ſuis ſumptibus iuſta portione, ſoleat de exceſſu ſcrupulus incidere; operæpretium eſt, iuxta regulas ſuperiores, vitæ ſuæ ſtatum rectè diſponere.

SEptima: Propter rationes dictas, & alias pleraſque, in adminiſtrandis ijs, quæ ad propriam perſonam, conditionem, domum, aut familiam pertinent; optimum, ac ſecuriſſimum eſt vnicuique diſtributionis curam ſubeunti, vt ſuæ ſubtrahat commoditati quantum poteſt, ac ſeipſum proximè conformet ad exemplar Domini noſtri IESV Chriſti Summi Pontificis: quandoquidem in tertio etiam Carthaginienſi Concilio, in quo interfuit S. Auguſtinus, decretum fuit, ſupellectilem Epiſcopi, vilem, ac paupe-rem debere eſſe. Hoc idem in quolibet ſtatu, ſeu vitæ genere prouideri conuenit, habita interim ratione perſonarum, & ſtatuum ipſorum: ſicut in matrimonio exemplum præbent S. Ioachimus, & S. Anna, qui, diuiſis per annos ſingulos facultatibus ſuis in tres partes, pauperibus vnam erogabant, alteram dicabant in templi & diuini cultus miniſterium, & tertiam poſtremò neceſſitati ſuæ reſeruabant.

NOTANDA PRO TERTIA *Hebdomada*.

PRimum, quòd adijciendæ erunt, circa Miſſæ & Veſperarum tempus, duæ Repetitiones, ſuper vna & altera Contemplatione: ante Cœnam verò applicabuntur quinque Senſus, præmiſſa vbique oratione præparatoria, cum tribus præludijs oblatæ materiæ congruentibus, quemadmodum in hebdomada ſecunda ſatis deſcriptum eſt.

SEcundum, quòd in hac tertia hebdomada, mutandæ ſunt ex parte Additio ſecunda & ſexta: ſiquidem, quod ad ſecundam ſpectat, vbi fuero experrectus, præcogitans quò tendam, & inſtantem Contemplationem paullùm delibans, interim dum ſurgo & accingor, adnitar ſimul ad triſtitiam & dolorem, de tot ac tantis Chriſti pœnis, meipſum acriter incitare. Quoad ſextam verò, ſuffugiam potiùs, quàm quæram, aut admittam iucundas cogitationes, licet alioqui vtiles & ſanctas, vt ſunt de Reſurrectione Chriſti, & Gloria. Pro quibus, in meditanda eius Paſſione, angores ac pœnas hauriam ex frequenti eorum recordatione, quæ ab hora ſuæ Natiuitatis, ad exitum vſque vitæ huius, ipſe perpeſſus eſt.

TErtium, quòd Examen Particulare, circa tam Exercitiorum, quàm Additionum functionem, fiet ad eumdem modum, vt in hebdomada præcedente.

Accipite, et comedite: HOC EST CORPVS MEVM. Mat. 26

PRIMA CONTEMPLATIO

de vltima Cœna. Matt. 26. Io. 13.

Oratio Præparatoria eſt eadem, quæ ſemper.

PRæludium primum ſumitur ex hiſtoria: quomodo Chriſtus a Bethania miſit Hieroſolymam diſcipulos duos ad parandam Cœnam, quò & ipſe cum reliquis deinde profectus eſt: Ibique poſt Agni Paſchalis eſum, & peractam Cœnam, pedes lauit omnibus, & ſacroſanctum Corpus, ac Sanguinem ſuum largitus eſt. Poſtremò ſermonem ad eos habuit poſt diſceſſum Iudæ ipſum vendituri.

SEcundum, ex compoſitione loci, conſiderando dictum iter aſperum, aut lene: breue, aut longum: cum cæteris, quæ ineſſe poterant, circumſtantijs. Deinceps conſpicando locum Cœnæ, amplum, vel anguſtum: vilem, vel ornatum, & conſimilia.

TErtium, ex optatæ rei petitione, ſcilicet doloris, indignationis, & confuſionis: eo quòd ob peccata mea Summus omnium Dominus tantis ſe tormentis ita obijciat.

1. COmedit cum Diſcipulis Paſchalem Agnum, eoſque de imminente ſua morte præmonuit: *Amen dico vobis, quia vnus veſtrum me traditurus eſt.*
2. Lauit eorum, Iudæ quoque ipſius pedes, incipiens à Petro, qui ad Maieſtatem Chriſti, & indignitatem ſuam reſpiciens, ſeſe opponebat: *Domine, tu mihi lauas pedes?* ignarus ſcilicet præberi à Domino exemplum humilitatis, ita poſtea declarante: *Exemplum enim dedi vobis, vt quemadmodum ego feci, ita & vos faciatis.*
3. Sanctiſſimum Euchariſtiæ Sacramentum inſtituit in ſignum

ſignum ſummæ dilectionis, his verbis vtens: *Accipite, & comedite*, &c. Expleta autem Cœna, Iudas ad vendendum illum egreſſus eſt.

PVnctum primum erit reſpicere cœnantes, & aliquid in vſum meum adducere.

SEcundum, eoſdem audire quid loquantur, & fructum indè decerpere.

TErtium, attendere quid agant, & per omnia proficere.

QVartum, aduertere quid iam indè Chriſtus pati appetat, & incipiat, iuxta hiſtoriam: vndè incipiam & ipſe dolorem, mœſtitiam, & fletum mihi excitare, meque affligam ſimiliter in ſubſequentibus.

QVintum, meditari quo ſe pacto abſcondens Chriſti Diuinitas, aduerſarios ſuos, cùm valeat, non perdat; ſed pœnas adeò crudeles pati ſinat Humanitatem.

SExtum, cogitare, cùm talia ferat pro peccatis meis; quid agere debeam, aut pati eius cauſa.

COlloquium ad Chriſtum fiet terminandum cum *Pater noſter*.

Venit haurire dolorm, dare ſalutem · S·Augoſt;

SECVNDA CONTEMPLATIO de rebus à Chriſto poſt Cœnam, & in Horto geſtis. Matth. 26. Mar. 14.

Oratio præparatoria conſueta ſemper.

PRæludium primum eſt iuxta hiſtoriam. Quomodo IESVS CHRISTVS, vnà cum vndecim ſuis Apoſtolis, deſcendit ex monte Sion, vbi fuerant cœnati, & tranſiens per vallem Ioſaphat, relictis ibi ex illis octo, alijs verò tribus in horti parte; ſeorſum ipſe digrediens, orauit, ad ſudorem vſque ſanguineum, iterata iam ter eadem ad Patrem ſuum oratione.

SEcundum eſt, pro conſtruendo loco, viam intueri decliuem, planam, & arduam. Item hortum certa magnitudine, figura, & habitudine depingendum.

TErtium, pro voti conſecutione, poſcere moerorem, planctum, anxietatem, & ceteras id genus pœnas interiores, vt Chriſto patienti pro me compatiar.

1. PEracta Cœna, & Hymno dicto, profectus eſt Chriſtus ad Oliueti montem, cum Diſcipulis ſuis vndecim, metu plenis: & octo remanere iuſſit Gethſemani: *Sedete hic, donec vadam illuc & orem.*
2. Ductis ſecum tribus, Petro, Iacobo, Ioanne, orauit ter, dicens: *Pater mi, ſi poſſibile eſt, tranſeat à me calix iſte: verumtamen non ſicut ego volo, ſed ſicut tu.* Et in agonia exiſtens prolixiùs orabat.
3. Et cùm eò timoris redigi ſe paſſus fuiſſet, vt diceret: *Triſtis eſt anima mea vſque ad mortem*; etiam ſanguinem ſudauit copioſum, teſte Luca: *Factus eſt ſudor eius, ſicut guttæ ſanguinis, decurrentis in terram.* Vndè coniicere licet veſtimenta eius iam tum fuiſſe madefacta cruore.

TERTIA CONTEMPLATIO eſt Repetitio præcedentium duarum.

PRo tertio Exercitio ſeu Contemplatione, repetuntur duæ præcedentes, cum Oratione Præparatoria, & ijſdem tribus Præludijs, notando vbique, & fixiùs tractando illas partes, in quarum priore tranſcurſu aliquid illuſtrationis, conſolationis, vel deſolationis acceperim.

Subdetur etiam Colloquium cum oratione Dominica: vt priùs.

QVARTA CONTEMPLATIO.

ESt primæ, ac ſecundæ iterata repetitio, proximæ præcedenti penitus conformis.

QVINTA CONTEMPLATIO
eſt Applicatio Senſuum ad prædictas.

POſt orationem Præparatoriam, cum tribus iam dictis Præludijs, apprimè conducit, quinque imaginarios Senſus circa primam, & ſecundam contemplationem, eo, qui ſequitur, modo exercere, prout res ſubiecta feret.

PVnctum primum erit, ſecundum imaginationem reſpicere perſonas omnes, &, notatis, quæ circa eas occurrent, circumſtantijs, vtilitatem noſtram elicere.

SEcundum, velut audiendo quid loquantur, aut loqui eas deceat, omnia in vſum noſtrum attrahere.

TErtium, interiore quodam guſtu & olfactu, ſentire, quanta ſit ſuauitas & dulcedo animæ, diuinis donis, ac virtutibus imbutæ, iuxta rationem perſonæ, quam conſideramus, adaptando nobis ea, quæ fructum aliquem afferre poſſint.

QVartum, per internum tactum attrectare, ac deoſculari veſtimenta, loca, veſtigia, ceteraque perſonis talibus coniuncta: vndè fiat nobis deuotionis, vel boni cuiuslibet ſpiritualis maior acceſſio.

Huic erit Contemplationi per Colloquium imponendus finis, ſicut prioribus, adiecto itidem, *Pater noſter*.

DE COMPREHENSIONE CHRISTI & traductione ad Annæ domum.
Matth. 26. Luc. 22. Marc. 14. & Ioan. 18.

Oratio Præparatoria, & Præludia iuxta morem.

PRimò: Permiſit ſe Dominus oſculo a Iuda tradi, & quaſi Latronem comprehendi: *Tanquam ad Latronem exiſtis, cum gladijs & fuſtibus, comprehendere me! Quotidie apud vos ſedebam docens in templo, & non me tenuiſtis*: ipſoque interrogante: *Quem quæritis?* corruerunt in terram inimici omnes.

SEcundò: Seruum Pontificis percutienti Petro ait: *Mitte gladium tuum in vaginam.* & ſanauit ſeruum.

TErtiò: Captus, & à Diſcipulis relictus, ad Annæ domum pertrahitur, vbi à Petro, paulò poſt ſequuto, ſemel negatus eſt, & alapam accepit à Miniſtro quodam obijciente; *Sic reſpondes Pontifici?*

DE GESTIS POSTEA in domo Caiphæ. Matth. 26.

Oratio Præparatoria, & Præludia de more:

PRimò: Abducitur ligatus Chriſtus ab Anna in domum Caiphæ, vbi Petrus rurſum eum bis negauit: atque reſpiciente ipſum Domino: *Egreſſus foras ſleuit amare,*

SEcundò: Permanſit ligatus tota illa nocte.

TErtiò: Circumſtantes eum Satellites illudebant, vexabant, & velata facie, colaphis cædebant interrogantes: *Propbetiza nobis, Chriſte, quis eſt qui te percuſſit?* ac modis alijs blaſphemabant.

DE CHRISTI AD PILATVM Accuſatione. Matth.27.Luc.23. Marc.5.& Ioan.18.

Oratio Præparatoria,& Præludia iuxta morem.

PRimò: Traducitur deinceps ad Pilatum Chriſtus, & coram eo à Iudæis calumniosè accuſatur: *Hunc inuenimus ſubuertentem gentem noſtram, & probibentem tributa dari Cæſari.*

SEcundo: Eo ſemel atque iterum examinato, retulit Pilatus: *Ego nullam inuenio in eo cauſam.*

TErtiò: Barabbæ latronis,quàm Chriſti IESV liberationem, malle ſe Iudæi proclamarunt: *Non hunc, ſed Barabbam.*

DE TRANSMISSO CHRISTO ad Herodem. Luc. 23.

Oratio Præparatoria, & Præludia iuxta morem.

PRimò: Tranſmiſit Pilatus Chriſtum ad Herodem, æſtimans quòd eſſet Galilæus.

SEcundò: Herodi poſcenti curioſa, nihil penitus reſpondit, licet à Iudæis validè accuſaretur.

TErtiò: Ab Herode cum ſuo Exercitu ſpretus fuit, atque veſte alba indutus.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

DE REVERSIONE AB HERODE ad Pilatum. Matth. 27. Luc. 23. Marc. 15. & Ioan. 15.

Oratio Præparatoria, & Præludia ex more.

PRimò: Chriſtum remiſit ad Pilatum Herodes, & ambo ea ipſa die, cùm priùs inimici eſſent, ſibi inuicem reconciliati ſunt.

SEcundò: IESVM flagellis cædi iuſſit Pilatus: Milites eundem ſpinis coronarunt, atque purpura induerunt: deinde irridentes dicebant: *Aue Rex Iudæorum*, & colaphos ſimul impingebant.

TErtiò: *Exiuit ergo IESVS portans coronam ſpineam, & purpureum veſtimentum*: & Pilatus dicit illis: *Ecce Homo*: Pontifices verò conclamabant: *Crucifige, Crucifige eum*.

DE CONDEMNATIONE, & Crucifixione IESV CHRISTI. Ioan.19.

Oratio Præparatoria & Præludia iuxta morem.

PRimò Sedens pro tribunali Pilatus Chriſtum iudicauit, & tradidit crucifigendum: poſteaquàm negantes eum Iudæi ſuum Regem eſſe, dixerunt: *Non habemus Regem niſi Cæſarem*.

SEcundò: Baiulauit Chriſtus crucem ſuam, donec, ob virium defectum, Simon quidam Cyrenæus illam poſt eum ferre compulſus eſt.

TErtiò: Inter duos latrones crucifixns fuit, aſcripto titulo: *IESVS Nazarenus Rex Iudæorum*.

DE MYSTERIIS IN CRVCE FACTIS.
Matth.27. Marc.15. Luc.23. Ioan.19.

Oratio Præparatoria, & Præludia iuxta morem.

PRimò: Blaſphemias pertulit in Cruce: *Vah, qui deſtruis Templum Dei,* &c. *Deſcende de Cruce.* Et diuiſa ſunt veſtimenta eius.

SEcundò: effatus eſt Dominus in Cruce verba ſeptem: Orans videlicet pro crucifigentibus: Latroni parcens: Matrem, & Ioannem ſibi mutuò commendans: Exclamans: *Sitio*, quando aceto eum potauerunt: & deinde ſe à Patre dicens derelictum: Poſtea *Conſummatum eſt.* Ac poſtremò: *Pater, in manus tuas commendo Spiritum meum.*

TErtiò: Sol obſcuratus eſt ipſo expirante, & petræ ſciſſæ ſunt; aperta quoque monumenta, & velum Templi à ſummo ad infimam vſque partem ſciſſum: & latus lancea confoſſum aquam, & ſanguinem effudit.

DE MYSTERIO SEPVLTVRAE.
Matth. 27. *Marc.* 15. *Luc.* 23. *Ioan.* 19.

Oratio Pręparatoria, & Pręludia ex more.

PRimò: De Cruce ſublatus eſt mortuus Dominus, per Ioſeph, atque Nicodemum, in conſpectu ipſo Matris afflictiſſimæ.

SEcundò: Delatum eſt ad ſepulchrum corpus, vnctum, & incluſum.

TErtiò: Adhibiti ſunt inibi cuſtodes.

Paſſ.ꝰ ē, uobis reliq̄ns exēplū, ut ſequam: ueſtigia eiꝰ 1.Pet.2.

ITERATIO PASSIONIS

IESV Chriſti D. N.

INter noctu & mane Paſſionem totam reuoluemus. Poſtea repetitionum, & applicationis ſenſuum vice, per diem totum conſiderabimus, quàm licebit frequentiſſimè, quo pacto ſanctiſſimum IESV Chriſti corpus remanſerit ab anima ſeiunctum, & vbi nam, aut quo modo ſepultum. Item, quæ fuerit Beatæ MARIAE Matris ſolitudo, & deſolatio, & qualis, & quanta afflictio. Quàm acerbus quoque Diſcipulorum mœror extiterit.

REGVLAE ALIQVOT,

ad victum rectè temperandum.

PRima eſt: quòd à pane minùs abſtinendum ſit, quàm à reliquis alimentis: cùm neque gulam adeo irritet, nec tentationi æquè obnoxios nos reddat.

SEcunda: quòd circa potum attendenda ſit magis abſtinentia, quàm circa panem: cautè obſeruando, quæ proſit menſura potus, vt ſumatur ſemper: quæ rurſum noceat, vt tollatur.

TErtia: quòd circa pulmenta & edulia, potiſſimùm abſtinentiæ ratio verſetur, cùm per illa, tum appetitui ad peccandum, tum inimico ad tentandum, maior ſubminiſtretur occaſio. Temperanda ſunt igitur, vitandi exceſſus cauſa: quòd ſit dupliciter, dum vel cibis groſſioribus veſcimur, atque aſſueſcimus: vel dum parcè delicatis vtimur.

QVarta eſt: quòd quanto plus de conueniente victu ſibi quis ademerit (vitato interim valetudinis aduerſæ graui periculo) tanto celeriùs menſuram cibi ac potus iuſtam reperiet. Tum quia, hoc modo meliùs ſe diſponens, & obnixiùs tendens ad perfectionem, ſentiet interdum quoſdam cognitionis internæ radios, & conſolatorios motus ſibi cælitùs immiſſos, ex quibus facilè poterit rationem victus commodiorem diſcernere. Tum quoniam, ſi quis, ita abſtinendo, ſe deprehenderit viribus imbecilliorem eſſe, quàm vt exercitia ipſa ſpiritualia peragere commodè valeat; ſic facilè aduertet, quam menſuram victus naturæ neceſſitas requirat.

QVinta: quòd expedit inter comedendum imaginari, quaſi videamus IESVM Chriſtum Dominum noſtrum veſcen-

veſcentem cum ſuis Diſcipulis, obſeruando quem teneat edendi, bibendi, reſpiciendi, & loquendi modum, eumque ad imitandum nobis proponendo. Vſuueniet enim, vt, occupato magis intellectu circa meditationem talem, quàm circa corporalem cibum; diſcamus faciliùs victum moderari.

SExta: quòd gratia varietatis, aliæ adhiberi poſſunt meditationes inter veſcendum: vt ſunt de Sanctorum vita, de pia quapiam doctrina: vel de aliquo ſpirituali negotio agendo: vndè, ſic abſtracta mente, cibus ipſe, & veſcendi delectatio parùm ſentiatur.

SEptima: quòd cauendum ſit præcipuè, ne ſuper ſumendos cibos animus quodammodo totus effundatur, & ne auidè veſcamur, aut feſtinè: ſed appetitui ſemper dominantes, tum menſuram victus, tum ſumendi modum vnà temperemus.

OCtaua eſt: quòd plurimùm conducit ad tollendam cibi, potuſque immoderantiam, ſi ante prandium, aut cœnam, & quacumque hora nulla eſuries ſentitur, præuia deliberatione, victum proximè ſumendum, definiamus ad menſuram certam, quam deinde nulla vel propria auiditate, vel inſtigatione inimici, vnquam excedamus: ſed potiùs vincendæ vtriuſque cauſa, de illa nonnihil etiam ſubducamus.

NOTANDA PRO QVARTA Hebdomada.

PRimò: quòd quamuis ei, qui exercitatur, certus præſcribatur numerus Punctorum, puta ternarius, aut quinarius; liberum tamen ipſi erit, in plura, vel pauciora Puncta redigere Contemplationem, prout commodiùs ſe habere expertus fuerit. Qua in re magnopere iuuabit ante ingreſſum Exercitij, tractanda puncta comminiſci, & numero certo præfinire.

SEcundò: quòd per quartam hanc hebdomadam variari debent ſecunda, ſexta, ſeptima, & decima Additiones. In ſecunda quidem, vt dum euigilo, repentè mihi ponam ob oculos ſtatutam Contemplationem, & de gaudio Domini cum ſuis ſtudeam & ipſe exhilareſcere. In ſexta verò, vt memoriæ meæ obijciam ea, quæ lætitiam ſpiritualem cient, vt cogitatio de Gloria. In ſeptima, vt lucis, & cæli vtar commoditate, quæ ſeſe offeret: puta per tempus vernum, herbarum virentium, & florum aſpectu, aut aprici loci amœnitate: per hyemem verò, Solis, vel Ignis opportuno calore: & ita de cæteris corporis atque animi oblectationibus congruis, per quas Creatori, & Redemptori meo congaudere queam. In decima, vt loco pœnitentiæ, temperantia, & mediocritate victus contentus ſim, niſi quo tempore ieiunium vel abſtinentiam Eccleſia indixit: cuius præceptis ſemper obtemperandum eſt, niſi iuſtum adſit impedimentum.

Sm̃ multitud: doloꝝ meoꝝ conſolationes tuę.

Pſa. 93.

CONTEMPLATIO PRIMA

Quomodo IESVS Dominus poſt Reſurrectionem apparuit ſanctæ Matri ſuæ.

Oratio Præparatoria iuxta morem.

PRæludium primum accipitur ab hiſtoria. Quomodo, poſtquam expirauit Dominus in Cruce, ſepulto corpore, ſed Diuinitate ſemper ſociato, ipſe in anima, Diuinitati quoque continuè vnita, deſcendit ad Inferos, ereptiſque indè Iuſtorum animabus, rediens ad ſepulchrum, corpus cum anima denuò vniuit, ac reſurgens demum apparuit Beatæ Virgini matri ſuæ viuus, vt piè, ac veriſimiliter credendum eſt.

Secundum: pro conſtructione loci, ſpeculandum accipiet ſepulchri ſitum,& Beatæ Virginis domicilium, cuius formam, partes, & reliquam diſpoſitionem, vt Cellulam, & Oratorium ſigillatim perſcrutabimur.

Tertium, continebit gratiam petendam,vt ſcilicet immenſum Chriſti, ac Matris gaudium participemus.

APparuit Dominus Matri ſuæ, poſtquam reſurrexit: cùm dicat Scriptura, quòd apparuit multis, &c.

PVnctum primum, Secundum, ac Tertium, eadem hic erunt, quæ ſupra in Contemplatione Cœnæ fuerunt expoſita, ideſt conſiderare Perſonas, Verba, & Opera.

QVartum verò erit animaduetere, quomodo Chriſti Diuinitas, Paſſionis, & Mortis tempore abſcondita, palàm ſe faciat in Reſurrectione, ac tot miraculis deinceps eluceſcat.

QVintum: exiſtimare qnàm prompto, copioſoque functus ſit Dominus conſolandi ſuos officio, adhibita conſolationis,quæ ab amiciſſimo quopiam præſtari poteſt, ſimilitudine.

Colloquio vno, vel pluribus, inxta materiam faciendis, terminetur Contemplatio, cum *Pater noſter*.

DE APPARITIONE

Secunda. Marc. 16.

Oratio Præparatoria, & Præludia iuxta morem.

PRimò: Summo mane ad monumentum profectæ ſunt Maria Magdalenæ, Iacobi, & Salome, inter ſe dicentes: *Quis reuoluet nobis lapidem ab oſtio monumenti?*

SEcundò: Viderunt lapidem reuolutum, & Angeli dictum audierunt: *IESVM quæritis Nazarenum Crucifixum? Surrexit, non eſt hic.*

TErtiò: apparuit Mariæ Magdalenæ, quæ, alijs digreſſis, iuxta ſepulchrum reſtiterat.

APPLICATIO SENSVVM
ad duas prædictas Medit.

POſt orationem Pręparatoriam, cum tribus iam dictis præludijs, apprime conducit, quinque imaginarios Senſus circa primam, & ſecundam contemplationem, eo, qui ſequitur, modo exercere, prout res ſubiecta feret.

PVnctum primum erit: ſecundùm imaginationem reſpicere perſonas omnes: &, notatis, quæ circa eas occurrent, circumſtantijs, vtilitatem noſtram elicere.

SEcundum: velut audiendo quid loquantur, aut loqui eas deceat, omnia in vſum noſtrum attrahere.

TErtium: interiore quodam guſtu, & olfactu, ſentire quanta ſit ſuauitas, & dulcedo animę, diuinis donis, ac virtutibus imbutę, iuxta rationem perſonę, quam conſideramus, adaptando nobis ea, quę fructum aliquem afferre poſſint.

QVartum: per internum tactum attrectare, ac deoſculari veſtimenta, loca, veſtigia, cæteraque perſonis talibus coniuncta: vndè fiat nobis deuotionis, vel boni cuiuslibet ſpiritualis maior acceſſio.

Huic erit Contemplationi per Colloquium imponendus finis, ſicut prioribus, adiecto itidem, *Pater noſter*.

DE APPARITIONE

Tertia. Matth. vlt.

Oratio Pręparatoria,& Pręludia iuxta morem.

PRimò: Redibant à monumento Mulieres, cum timore ſimul, & gaudio ingenti, vt narrarent Diſcipulis, quicquid de Domini Reſurrectione intellexerant.

SEcundò: Apparens eis in via Chriſtus, ait: *Auete,* & illę accedentes, ac proſtratę ad pedes eius,ipſum adorarunt.

TErtiò: Affatus eſt illas Dominus: *Nolite timere. Ite, nuntiate fratribus meis, vt eant in Galilæam, ibi me videbunt.*

DE APPARITIONE

Quarta. Luc. vlt.

Oratio Præparatoria, & Præludia conſueta.

PRimò: Audita, Petrus, ex mulieribus Chriſti Reſurrectione, cucurrit ad monumentum.

SEcundò: Introgreſſus, ſola vidit linteamina, quibus fuerat inuolutum corpus.

TErtiò: Cogitanti ſuper his Petro, Chriſtus ſe oſtendit. Vndè dicebant Apoſtoli: *Surrexit Dominus verè, & apparuit Simoni.*

DE APPARITITIONE

Quinta. Luc. vlt.

Oratio Præparatoria, & Præludia ex more.

PRimò: Duobus Diſcipulis deinceps apparuit, cùm irent in Emmaus, & de ipſo colloquerentur.

SEcundò: Redarguit eorum incredulitatem: & myſteria paſſionis, atque Reſurrectionis ipſis expoſuit: *O ſtulti, & tardi corde ad credendum, in omnibus, quæ locuti ſunt Prophetæ. Nonne hæc oportuit pati Chriſtum, & ita intrare in gloriam ſuam?*

TErtiò: Rogatus, cum eis manſit, fractoque ipſis pane, diſparuit: qui ſubitò in Hieruſalem reuerſi, nunciauerunt Apoſtolis, quomodo vidiſſent eum, & in fractione panis agnouiſſent.

DE APPARITIONE

Sexta . Ioan. 20.

Oratio Præparatoria, & Præludia conſueta .

PRimò : Diſcipuli omnes , præter Thomam, domi congregati erant, propter Iudæorum metum .

SEcundò: Ingreſſus ianuis clauſis Chriſtus : *Stetit in medio, & dixit eis : Pax vobis .*

TErtiò : Spiritum Sanctum eis dedit, & ait : *Accipite Spiritum Sanctum: quorum remiſeritis peccata remittuntur eis,* &c.

DE APPARITIONE

Septima. Ioan. 20.

Oratio Præparatoria, & Præludia ex more.

PRimò: Sanctus Thomas, cùm apparitioni prædictæ non interfuiſſet, proteſtatus erat: *niſi videro*, &c. *non credam*.

SEcundò: Poſt dies octo, iterum clauſis ianuis, obtulit ſe videndum Chriſtus: & Thomæ dixit: *Infer digitum tuum huc, & vide*, &c. *& noli eſſe incredulus, ſed fidelis*.

TErtiò: Exclamauit Thomas: *Dominus meus, & Deus meus*. Cui ſubintulit Chriſtus: *Beati, qui non viderunt, & crediderunt*.

DE APPARITIONE OCTAVA.

Ioan. vlt.

Oratio Præparatoria, & Præludia more ſupradicto.

PRimò: Palàm ſe denuo fecit Chriſtus piſcantibus ſeptem Diſcipulis: qui, cùm tota nocte nil cepiſſent, iactum ad mandatum eius rete: *Iam non valebant illud trahere, præ multitudine piſcium*.

SEcundò: Per id miraculum, agnoſcens eum Ioannes, ait Petro: *Dominus eſt*: qui confeſtim deſiliens in mare, ad Chriſtum acceſſit.

TErtio: Dedit eis, vt comederent, panem, & piſcem. Poſtea Petro, an ſe diligeret, ter interrogato, ſuum ouile ei commendauit: *Paſce oues meas*.

DE APPARITIONE NONA.

Matth. vlt.

Oratio Præparatoria, & Præludia de more.

PRimo: Ex Domini mandato, abeunt Diſcipuli ad montem Tabor.

SEcuodò: Ijs apparens ille, inquit: *Data eſt mihi omnis poteſtas in cælo, & in terra.*

TErtiò: Mittens eos ad prædicandum per vniuerſum orbem, ſic mandauit: *Euntes ergo docete omnes gentes: baptizantes eos in nomine Patris, & Filij, & Spiritus ſancti.*

DE ASCENSIONE CHRISTI.

Act. I.

Oratio Præparatoria, & Præludia præmittuntur ex more.

PRimò: Poſtquam iam per dies quadraginta multoties ſe Chriſtus Diſcipulis ſuis viuum exhibuiſſet: *In multis argumentis,* &c. *loquens eis de regno Dei*. Miſit eos Hieroſolymam, vt promiſſum Spiritum ſanctum illic expectarent.

SEcundò: Eduxit eos ad Olìueti montem: *Et videntibus illis eleuatus eſt, & nubes ſuſcepit eum ab oculis eorum.*

TErtiò: Iiſdem in cœlum ſuſpicientibus dictum eſt per duos illos viros, in veſtibus albis aſſiſtentes, quos Angelos fuiſſe credimus: *Viri Galilæi quid ſtatis aſpicientes in cælum? Hic IESVS, qui aſſumptus eſt à vobis in cælum ſic veniet, quemadmodum vidiſtis eum euntem in cælum.*

Heu quã ſordet tell? cum cœlum aſpicio. *S. Ign:*

CONTEMPLATIO DE PARADISO.

Oratio Præparatoria de more.

PRæludium primum erit per imaginationem in cælum conſcendere, ac ſe in loco ampliſſimo, pulcherrimo, & amœniſſimo, ante Diuinam Dei Maieſtatem, ac Sanctos omnes ſibi propitios ſiſtere.

SEcundum erit, petere gratiam, qua benè poſſis ea animo penetrare, quæ præparauit Deus diligentibus ſe.

PVnctum primum erit, Contemplari locum, in quo Homo in æternum eſt permanſurus: eſt enim Ciuitas (*ex Apocalyp.* 21.) in quadro poſita, per ſtadia duodecim millia, & longitudo, & altitudo, & latitudo eius æqualia ſunt. Fundamenta muri Ciuitatis, omni lapide pretioſo ornata: Structura muri eius, ex lapide Iaſpide: Portæ duodecim, & ſingulæ ex ſingulis margaritis. Platea aurum mundum, tanquam vitrum pellucidum: & ciuitas non eget Sole, neque Luna, vt luceant in ea: nam claritas Dei illuminat eam, & nox non eſt in illa.

SEcundum erit, Conſiderare, quanta felicitas ſit homini futura, cùm cernet corpus ſuum Agile, Subtile, Impaſſibile, & Splendens: ſinguli enim Beati in Cælorum Regno clariùs Sole fulgebunt in perpetuas æternitates: vbi non eſurient, neque ſitient ampliùs, nec cadet ſuper illos Sol, neque vllus æſtus, & mors vltra non erit, neque luctus, neque clamor, neque dolor erit vltra, quia prima abierunt.

TErtium erit, Conſiderare gaudium hominis videntis Maieſtatem Diuinæ naturæ, cum Generatione, ac Proceſſione Diuinarum Perſonarum, cæteriſque omnibus Dei Attributis, omnipotentis Potentiæ, immenſæ Sapientiæ, ſummæ Bonitatis, & reliquarum infinitarum perfectionum, cùm pulchritudine, & varietate Cælorum, & rerum omnium creatarum totius Vniuerſi, quæ in clara viſione, & intuitu Diuinæ illius Eſſentiæ, tanquam in lucidiſſimo ſpeculo, apparebunt.

Quar-

QVartum erit, Contemplari gloriam hominis admiſſi in conſpectum glorioſiſſimæ Humanitatis Christi Deificatæ, & ſupra omnem creaturarum altitudinem ad dexteram vſque Patris ſublimatæ: in Chriſto enim videbit relucere omnia fidei noſtræ arcana, & cognoſcet admirandam Verbi Diuini cum humana natura vnionem, & modum ineffabilem præſentiæ Chriſti Domini in auguſtiſſimo Euchariſtiæ Sacramento. Intelliget etiam rationes Cruciatuum, Mortis, & omnium cumulum meritorum, quibus ipſe Diuinæ Iuſtitiæ pro peccatis hominum abundè ſatisfecit, & illos in filios Dei adoptauit, regnique cæleſtis Reges, atque heredes effecit.

QVintum erit, Cogitare felicitatem, quam percepturi ſunt Beati omnes ex ſocietate ſanctiſſimæ Virginis, à dextris Filij aſſiſtentis in veſtitu deaurato, & Angelorum Deo miniſtrantium: millia enim millium miniſtrant ei, & decies millies centena millia aſſiſtunt ei, cum copioſa multitudine cæleſtis patriæ ciuium, Deum laudantium, & benedicentium qui ex omnibus gentibus, tribubus, & linguis congregati, ſuo ſinguli ordine, ſede, ac dignitate, proprijs cuiuſque meritis reſpondente, cernentur ſapientiſſimè collocati: ita tamen, vt alter, alterius bono fruatur vt ſuo.

SExtum erit, Cogitare iucunditatem, qua perfundentur Beati, ob ſecuram, ac perpetuam tantorum gaudiorum poſſeſſionem: cognita Dei bonitate, qui ipſos à Dæmonis iugo, Mundi laqueis, & Carnis illecebris liberauit: & quòd, ſpectata multitudine eorum, qui perierunt, ſe conſpicient æterna quiete, vita ſecura, atque immortali donatos, & torrente voluptatis potatos, ſemper illud canticum concinentes: Benedictio, & Claritas, & Sapientia, & gratiarum Actio: Honor, & Virtus, & Fortitudo Deo noſtro in ſæcula ſæculorum. Amen.

COlloquio vno, vel pluribus, pro pio animi affectu faciendis, terminabitur Contemplatio cum *Pater noſter*.

TERTIVS ORANDI MODVS, per quandam vocum & temporum commenſurationem.

Additio ab vtraque ſuperiore nihil differt.

Oratio Præparatoria fiet ſicut in ſecundo modo.

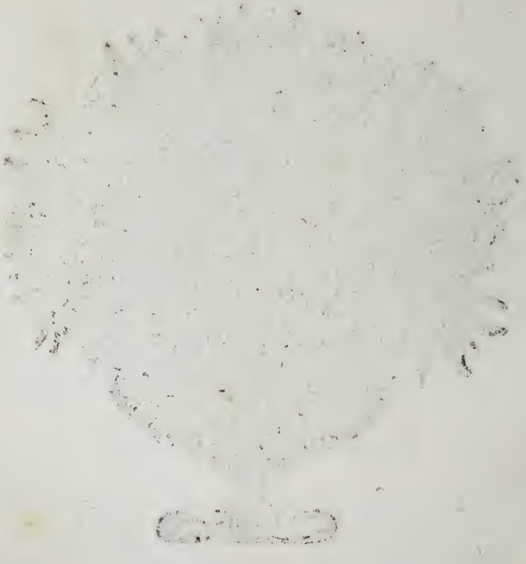
TErtius hic orandi modus in eo conſiſtit, vt inter ſingulas reſpirandi vices, ſingula Dominicæ, alteriuſve orationis verba tranſmittamus, expenſa interim, vel ſignificatione prolatæ vocis: vel perſonæ, ad quam oratio ſpectat, dignitate: vel mea ipſius vilitate: vel vtriuſque poſtremò differentia. Eodem procedendum modo in verbis reliquis. Addendæ quoque Orationes ſupra memoratæ, *Aue, Credo,* &c.

Regulæ duæ huc ſpectantes.

PRior: vt, finita, iuxta hunc orandi modum, precatione Dominica; ſumatur alijs diebus, vel horis, Angelica Salutatio, ſimili reſpirationum interuallo tractanda, cum alijs orationibus, vſitato more recitandis.

POſterior : vt, qui hunc orandi modum exercere cupit diutiùs, ad eum applicet precationes omnes ſupradictas, aut earum partes, & paria anhelituum, ac vocum interſtitia obſeruet.

QVIS NOS SEPARABIT. *Rom*. VIII.

CONTEMPLATIO AD AMOREM ſpiritualem in nobis excitandum.

IN primis duo notanda ſunt: Primum, quòd amor ipſe ab operibus magis, quàm à verbis pendet. Secundum: quòd conſiſtit amor in mutua facultatum, rerum, & operum communicatione: puta ſcientiæ, diuitiarum, honoris, & boni cuiuſcumque.

Oratio Præparatoria præmittitur ex more.

PRæludium primum eſt: vt coram Domino, Angelis, Sanctiſque omnibus, mihi propitijs, ſtare me videam.

SEcundum: vt gratiam Dei efflagitem, per quam beneficiorum ejus in me collatorum magnitudinem perſpiciens, ad amorem, cultum, & ſeruitium ipſius, totum me impendam.

PVnctum primum ſit, reuocare in memoriam beneficia Creationis, ac Redemptionis: dona itidem particularia, ſeu priuata enumerare: & cum intimo affectu perpendere: quantum mea cauſa benigniſſimus Dominus egerit, atque pertulerit: quantum mihi elargitus ſit de theſauris ſuis: quòdque, iuxta diuinum ſuum decretum, & beneplacitum, ſeipſum mihi, quantùm poteſt, donare velit. Quibus optimè inſpectis, vertar ad meipſum, & diſquiram mecum, quæ meæ ſint partes, & quid æquum iuſtumque ſit, vt Diuinæ offeram, & exhibeam Maieſtati: haud ſanè dubium quin mea omnia offerre debeam, ac meipſum cum ſummo affectu, & verbis huiuſcemodi, vel ſimilibus.

SVſcipe, Domine, vniuerſam meam libertatem. Accipe Memoriam, Intellectum, atque Voluntatem omnem.

Quic-

Quicquid habeo, vel poſſideo, mihi largitus es: id tibi totum reſtituo, ac tuæ prorſus voluntati trado gubernandum. Amorem tui ſolum, cum gratia tua mihi dones; & diues ſum ſatis, nec aliud quicquam vltra poſco.

SEcundum erit, Speculari Deum, in ſingulis exiſtentem creaturis ſuis: & Elementis quidem, dantem, vt ſint: Plantis verò, vt per vegetationem quoque viuant: Animalibus inſuper, vt ſentiant: Hominibus poſtremò, vt ſimul etiam intelligant. Inter quos accepi & ipſe vniuerſa hæc beneficia, eſſe, viuere, ſentire, ac intelligere: meque templum quoddam ſuum efficere voluit, ad imaginem ſuam, & ſimilitudinem creatum. Ex quorum omnium admiratione, reflexus in meipſum, agam, vt in primo puncto, vel melius, ſi quid occurrerit: id quod in punctis etiam ſequentibus erit factitandum.

TErtium eſt, Conſiderare eundem Deum, ac Dominum, propter me in creaturis ſuis operantem, & laborantem quodammodo: quatenus dat ipſis, conſeruatque id, quod ſunt, habent, poſſunt, atque agunt: Quæ omnia, vt ſupra, in mei conſiderationem reflectenda erunt.

QVartum, Proſpicere quo pacto munera, & bona omnia cælitùs deſcendunt: vt ſunt potentia, iuſtitia, bonitas, ſcientia, & alia quælibet humana perfectio, terminis quibuſdam certis circumſcripta, quæ ab infinito illo totius boni theſauro, ſicut lumen à ſole, & ex fonte aqua, deriuantur. Addenda ſupereſt reflexio prædicta in mei circumſpectionem.

COlloquinm etiam in fine fiet, terminandum cum *Pater noſter*.

QVAEDAM NOTATV DIGNA
de Scrupulis, quos animæ dæmon inijcit, dignoſcendis.

PRimum: Vulgò ſcrupulum appellant, quando ex proprio liberi arbitrij motu, & iudicio, aliquid concludimus peccatum eſſe, cùm peccatum non ſit: veluti ſi quis animaduertens ſe Crucem, ex paleis humi figuratam, in tranſitu calcaſſe, crimini ſibi vertat. Hoc autem non ſcrupulus propriè, ſed iudicium potiùs erroneum vocari debet.

SEcundum: Scrupulus propriè dicendus eſt, quoties, poſt calcatam Crucem eiuſmodi, vel poſt cogitationem, loquelam, aut operationem aliquam, oboritur nobis extrinſecùs peccati admiſſi ſuſpicio. Et quamuis altera ex parte veniat in mentem, nos minimè peccaſſe; ambiguitatem tamen quandam, atque animi perturbationem ſentimus, à dæmone videlicet obtruſam.

TErtium: Prior ſcrupuli ſpecies, impropriè ſic dicti, prorſus abhorrenda eſt, vt erroris plena. Poſterior verò, per tempus aliquod (dum præſertim recens eſt vitæ melioris inſtitutio) animam rebus ſpiritualibus vacantem, non parùm iuuat: cùm eam mirum in modum purget, atque ab omni peccati ſpecimine abducat: iuxtà illud D. Gregorij: Bonarum mentium eſt, ibi culpam agnoſcere, vbi culpa non eſt.

QVartum: Callidè obſeruare ſolet inimicus, qualis nam ſit animæ cuiuſuis conſcientia, craſſior ne, an delicatior. Et ſi quam inuenit delicatam; multo quoque delicatiorem efficere nititur, & in extremum quemdam redigere anxietatis gradum, vt ſic miſerè turbatam, à profectu ſpirituali tandem deijciat. Puta ſi animam nouerit, quæ peccato nulli conſentiat, mortali, ſiue veniali,

immò

immò ne vmbram quidem (vt ſic dicamus) voluntarij peccati ſuſtinere queat; tunc, quoniam non poteſt veram peccati rationem illi obijcere, eò ſatagit adducere; vt peccatum ſibi eſſe credat, quod re vera non eſt: cuiuſmodi eſt, de verbo aliquo, vel cogitatiuncula repentina. Craſſam è diuerſo animam, ſeu conſcientiam, reddere craſſiorem ſtudet: vt, quæ negligebat priùs venialia peccata, mortalia quoque nunc parùm curet, ac in dies minùs reſpiciat.

QVintum: Vt anima progredi valeat in via ſpirituali, ad illius partis oppoſitum tendat neceſſe eſt, in quam inimicus tentat pertrahere: vt ſi laxiorem iſte conſcientiam facere adnititur, faciat illa ſtrictiorem: aut relaxet contra, ſi dæmon nimiùm velit reſtringere. Sic enim continget, vitatis extremæ vtriuſque partis periculis, animam ipſam in medio quodam quieto, & ſecuro ſtatu, iugiter manere.

SExtum: Quotieſcunque homini, dicere, aut agere aliquid volenti, quod ab Eccleſiæ vſu, vel maiorum noſtrorum ſenſu non diſſonat, quodque tendit in Dei gloriam, obuiat extrinſecùs ſuggeſtio diſſuadens, ne dicat, aut agat illud propoſitum, adducta vel vanæ gloriæ, vel mali alterius cuiuſuis fucata quadam ratione; tunc ad Deum eleuanda mens eſt: ſique appareat, ad eius gloriam ſpectare dictum, aut factum eiuſmodi, vel certè contrarium non eſſe; tendendum rectà erit aduersùs talem cogitationem: atque obſtrepenti nobis inimico reſpondendum cum diuo Bernardo: Nec propter te cœpi, nec propter te finiam.

RFa
33086